

Dagbesteding in de **PSYCHIATRIE**

 Parnassia
specialist in psychiatrie

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Auteur: Milou de Voogd
Studentnummer: 11012153
Haagse Hogeschool: Academie voor sociale
professie
Opleiding: SPH Sociaal
pedagogisch hulpverlener

Studiejaar: Hoofdfase 3
Opdrachtgever: Monica Toet
Begeleider instelling: Alexandra Hoek
Begeleider: Annemiek Waage
Beoordelaar: Tamara Bos
Datum: 13 mei 2014

Samenvatting

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, onderdeel van Parnassia biedt diverse vormen van verpleeghuiszorg. Deze zijn zoveel mogelijk afgestemd op de wensen, behoeften en vraag van de bewoners. Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad bestaat uit drie verpleeghuis-afdelingen, die ieder zorg bieden aan 50-51 bewoners.

De Ambassade van de Activering is een onderdeel van Parnassia en is sinds begin februari 2013 van start gegaan. Deze ambassade is in het leven geroepen om bekendheid te geven aan alle activiteiten voor mensen met psychiatrische en verslavingsproblematiek. Cliënten en ervaringsdeskundigen worden ingezet als ambassadeur en zij informeren, adviseren en bemiddelen met betrekking tot het ondernemen van activiteiten. De ambassade is actief op de klinische terreinen van de Parnassia Groep in Den Haag. Bij de activiteiten kan je denken aan verschillende vormen van dagbesteding die zij bieden aan cliënten binnen Parnassia. Deze vormen van dagbesteding zijn variërend per activiteiten centrum.

Nu wil de opdrachtgever weten of de Ambassade van de Activering gekoppeld kan worden aan psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. De hoofdvraag luidt als volgt:

“Hoe kan de participatie van bewoners in de vorm van dagbesteding, georganiseerd door de ambassade van activering, binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, zo optimaal mogelijk ontwikkeld worden”.

Het doel van het onderzoek is dat er onderzocht wordt of de ambassade van activering gekoppeld kan worden aan psychiatrisch verpleeghuis Dorestad en hoe dit te realiseren. De opdrachtgever verwacht handvatten voor de afdelingen en aanbevelingen hoe dit zo optimaal mogelijk ontwikkeld kan worden. Om dit te kunnen beantwoorden zijn er verschillende interviews afgenomen met de cliënten, de medewerkers van de drie afdelingen en de Ambassade van de Activering. Verder zijn er enquêtes uitgedeeld onder de activiteiten begeleiders en zijn deze uitkomsten besproken in een vergadering. Ook is er nog een literatuuronderzoek gedaan over de impact van dagbesteding. Als laatste zijn er twee interviews gehouden met soortgelijke instellingen, wat zij verstaan onder dagbesteding en hoe zij dat vorm geven.

De belangrijkste resultaten uit de conclusie zijn:

- De bewoners worden volgens de activiteitenbegeleiders actief betrokken bij het maken van een passend aanbod, terwijl dit door de bewoners anders tot niet wordt ervaren.
- Niet alle medewerkers zijn op de hoogte wat de Ambassade van de Activering inhoudt. Er is vanuit de activiteitenbegeleiders weinig draagvlak voor de koppeling.
- Er moet eerst draagvlak worden gecreëerd bij de activiteitenbegeleiders anders zal de koppeling nooit succesvol kunnen worden.

Daaruit concluderend is een aanbeveling naar de opdrachtgever dat er eerst draagkracht moet worden gecreëerd bij de activiteitenbegeleiders. Verder zal een aanbeveling zijn om een jaarlijks behoefteonderzoek te doen onder de cliënten, zodat duidelijk wordt wat er beter kan aan het huidige aanbod van dagbesteding. Een laatste belangrijke aanbeveling voor de opdrachtgever is dat er een beleidsplan kan worden gemaakt over participatie.

Graag zou ik Diana van Weersch willen bedanken voor het komen tot dit zeer interessante en leuke vraagstuk, tevens wil ik Monica Toet en Alexandra Hoek bedanken voor hun begeleiding en inzet de afgelopen maanden en Tamara Bos voor haar feedback gedurende de periode en haar enthousiasme over mijn onderzoek. Als laatste wil ik graag mijn begeleidster Annemiek Waage bedanken voor haar steun en enthousiasme tijdens mijn begeleidingsperiode.

Ik wens u veel leesplezier,

Milou de Voogd

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	6
Aanleiding van het onderzoek.....	6
Probleemanalyse.....	6
Vraagstelling en onderzoeksvragen	7
Aanpak van het onderzoek	7
Doel van het onderzoek	8
Relevantie, bruikbaarheid en vernieuwend	8
Leeswijzer.....	9
Organisatorische context	10
Vooronderzoek – theoretisch kader	12
Schizofrenie en andere psychotische stoornissen	13
Dementie.....	13
Syndroom van Korsakov.....	14
Stemmingsstoornissen (bipolaire stoornis en depressie)	14
Chronische depressie en dysthymie.....	14
Persoonlijkheidsstoornissen	15
Verslavingsproblematiek.....	15
Centrum Indicatiestelling Zorg.....	16
Herstelbenadering/rehabilitatie en participatie	17
Wat is dagbesteding?	17
Onderzoekopzet: Onderzoeksontwerp en methoden.....	19
Onderzoekstype	19
Bronnen van dataverzameling en methoden.....	19
Kwaliteitseisen	21
Literatuuronderzoek Impact van dagbesteding.....	22
Resultaten	25
Resultaten onderzoeksvraag 1: Wat is de impact van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische ziekte?	25

Resultaten onderzoeksvraag 2: Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad?	27
Resultaten onderzoeksvraag 3: Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding?	30
Resultaten onderzoeksvraag 4: Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van de Ambassade van de Activering om dagbesteding te implementeren binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad?	38
Resultaten onderzoeksvraag 5: Hoe wordt er binnen soortgelijke instellingen, zoals Dorestad, gewerkt aan het component dagbesteding?	41
Analyse	44
Conclusie	48
Aanbevelingen	50
Discussie	52
Literatuurlijst.....	54
Boeken	54
Internet artikelen	54
Overige bronnen	55
Bijlagen.....	56
Bijlage 1: deelvraag 4 verschillende perspectieven	57
Bijlage 2: Deelvraag 5 Soortgelijke organisaties.....	73

INLEIDING

AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Dagbesteding is een belangrijke factor in de geestelijke gezondheidszorg. Dagbesteding is gericht op persoonlijke ontwikkeling en ontplooiing van de cliënten. Het is mede daardoor van belang dat er een actueel onderzoek wordt gedaan naar de behoeften en wensen van de cliënten en de mogelijkheden en beperkingen van de Ambassade van de Activering en psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. Dit omdat er zo kan worden gekeken in hoeverre dagbesteding kan worden ontwikkeld. Tevens is het van belang om te onderzoeken hoe de participatie van bewoners met betrekking tot dagbesteding zo optimaal mogelijk ontwikkeld kan worden.

Een idee van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad is om de Ambassade van de Activering, onderdeel van Parnassia, te gaan koppelen aan het component dagbesteding van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. Dit met als doel dat de bewonersparticipatie in de vorm van dagbesteding op de afdelingen binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad zo optimaal mogelijk ontwikkeld kan worden.

Het theoretische kader hierbij is een vooronderzoek over de psychiatrische ziektebeelden, centrum indicatiestelling zorg en dagbesteding. Tevens is er een literatuuronderzoek gedaan naar de impact van dagbesteding.

PROBLEEMANALYSE

De cliënten van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad zijn mensen met verschillende psychiatrische problematieken, denk hierbij aan schizofrenie, dementie, verslaving, stemmingsstoornissen, korsakov en persoonlijkheidstoornissen. Tevens is bij hen van toepassing dat zij minder zelfstandig kunnen functioneren en bij veel dagelijkse bezigheden hulp nodig hebben.

Uit de literatuur blijkt dat deze cliënten weinig sociale contacten hebben, het belangrijk is dat ze actief en bezig blijven, structuur en hulp nodig hebben van de begeleiding en dat zij gestimuleerd moeten worden in wat zij nog kunnen om zo zelfstandig mogelijk te functioneren (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad wil in het vervolg samenwerken met de ambassade van activering, zij willen de ambassade van activering gaan koppelen aan de dagbesteding van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. Nu wil de opdrachtgever weten, wat er voor nodig is om dit succesvol te laten zijn en om te komen tot een activiteiten aanbod dat goed aansluit bij de doelgroep. Onder succesvol wordt volgens de opdrachtgever verstaan als het aan de wensen en behoeften van de bewoners voldoet. Tevens wordt er van succesvol gesproken

als het financieel realistisch zal zijn.

In dit onderzoek wordt onderzocht hoe zij dit het beste kunnen doen. De opdrachtgever heeft nu nog te weinig zicht op de behoefte van de cliënten en hun wensen ten aanzien van de dagbesteding. Vervolgens is de vraag of deze behoeften en wensen aansluiten op de mogelijkheden van de ambassade van de activering. Tevens moet er gekeken worden hoe de wensen zich verhouden tot de mogelijkheden van Dorestad. Wat heeft psychiatrisch verpleeghuis Dorestad voor capaciteiten om aan de behoefte en wensen te voldoen, en hebben de medewerkers de kennis en kwaliteiten hiervoor.

VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

Vraagstelling

“Hoe kan de participatie van bewoners in de vorm van dagbesteding, georganiseerd door de ambassade van activering, binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, zo optimaal mogelijk ontwikkeld worden”.

Onderzoeksvragen

- Wat is de impact van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische ziekte.
- Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad.
- Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding.
 - Vanuit het perspectief van de cliënten
 - Vanuit het perspectief van de medewerkers
 - Vanuit het perspectief van de activiteiten begeleiders
 - Vanuit het perspectief van de Ambassade van de Activering
- Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van de medewerkers van Dorestad en de ambassade van de activering om dagbesteding te implementeren binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad.
- Hoe wordt er binnen soortgelijke instellingen, zoals Dorestad, gewerkt aan het component dagbesteding.

AANPAK VAN HET ONDERZOEK

Om de bovenstaande onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is er een literatuur onderzoek gedaan over de impact van dagbesteding. Tevens is er een vooronderzoek gedaan om de huidige doelgroep en de verschillende ziektebeelden die er spelen op de afdelingen binnen Dorestad in kaart te brengen. Verder wordt er een stuk indicatiestelling behandeld van het CIZ, dagbesteding, de herstelbenadering/rehabilitatie en participatie. Als laatste worden de onderzoeksvragen beantwoord door middel van de interviews en enquêtes.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het onderzoek is dat er wordt onderzocht of de ambassade van activering gekoppeld kan worden aan psychiatrisch verpleeghuis Dorestad en hoe dit te realiseren. De opdrachtgever verwacht handvatten voor de afdelingen en aanbevelingen hoe dit zo optimaal mogelijk ontwikkeld kan worden. De organisatie zal na het verkrijgen van de bevindingen van het onderzoek, de overweging kunnen maken hoe de ambassade van activering gekoppeld kan worden aan het component dagbesteding van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad.

RELEVANTIE, BRUIKBAARHEID EN VERNIEUWEND

Relevant

Het onderzoek is relevant omdat de dagbesteding een steeds groter wordende factor is binnen de behandeling van psychiatrische patiënten. Dagbesteding draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en ontplooiing van de cliënten. Tevens is de dagbesteding erg in ontwikkeling binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. In het beleidsplan van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad van 2011-2013 staat beschreven: *“Bewoners hebben namelijk recht op een zinvolle dagbesteding. Begin 2011 is er een inventarisatie gemaakt m.b.t. de wensen die bewoners hebben op dit gebied (resultaat 18 WMZ). Ook zijn dezelfde vragen gesteld aan medewerkers met het idee om een koppeling tussen beide te maken. Deze inventarisatie zal worden gebruikt voor het vormgeven van een dagbestedingsplan waarin activering, maar ook werk (waar mogelijk intern dan wel extern) en eventueel scholing zal worden opgenomen. Met uitvoering van dit plan zal elke bewoner een aanbod in dagbesteding krijgen waarbij zijn of haar wens centraal staat en het welbevinden positief beïnvloed wordt.”* (Dorestad 2011-2013). Het is belangrijk om te vermelden dat deze inventarisatie wel is gedaan onder de bewoners van de afdelingen, alleen is dit plan verder niet van de grond gekomen. Wel speelt er nog steeds ditzelfde vraagstuk, waardoor het onderzoek relevant zal zijn.

Bruikbaar

Dit onderzoek is bruikbaar omdat de uitkomsten concrete aanbevelingen zal geven aan Dorestad. Tevens zal het onderzoek handvatten geven zodat psychiatrisch verpleeghuis Dorestad dit verder kan ontwikkelen.

Vernieuwend

Dit onderzoek is vernieuwend omdat er nog nooit geprobeerd is om de ambassade van activering te koppelen aan psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. Tevens is de focus van de impact van dagbesteding nog nooit onderzocht binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad.

LEESWIJZER

In deze leeswijzer worden de hoofdstukken behandeld die voorkomen in het onderzoek.

Titel	Inhoud
Organisatorische context	Informatie over Parnassia, psychiatrisch verpleeghuis Dorestad en de Ambassade van de Activering
Vooronderzoek	Betrouwbaar theoretische kader.
Methodologische verantwoording	Methoden en technieken om de onderzoeksvragen te beantwoorden
Resultaten	Beantwoording van de onderzoeksvragen door middel van de interviews, enquêtes en literatuuronderzoek
Analyse	Verbinding tussen de literatuur en de praktijk
Conclusie	Beantwoording van de vraagstelling
Aanbevelingen	Handvatten voor de afdelingen
Discussie	Kwaliteiten en beperkingen van het onderzoek.

Parnassia

Parnassia is gevestigd in Haaglanden, Rijnmond en Zoetermeer en onderdeel van de Parnassia Groep. Parnassia behandelt en begeleidt (jong)volwassenen met psychotische aandoeningen en 55+'ers met psychische en geheugenproblemen. Ook woonbegeleiding van mensen met psychiatrische problemen, al dan niet met verpleeghuiszorg, behoort tot de kerntaken van Parnassia (*Parnassia, 2013*). Onder Parnassia groep valt preventie, kortdurende hulp, langdurige of specialistische hulp (kinder en jeugdpsychiatrie), Psycho medische programma's (PSYQ), Brijder (specialist in verslavingszorg), I-psy (interculturele psychiatrie en Palier (forensische en intensieve zorg) (*Parnassia Groep, 2014*)

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad biedt diverse vormen van verpleeghuiszorg. Deze zijn zoveel mogelijk afgestemd op de wensen, behoeften en vraag van de bewoners.

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad bestaat uit drie verpleeghuisafdelingen, die ieder zorg bieden aan ongeveer 50 bewoners. Het onderzoek zal plaatsvinden op alle drie de afdelingen van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad.

- Afdeling Atalanta biedt psychiatrische zorg en behandeling en tevens somatische herstellzorg.
- Afdeling Luzerne biedt psychiatrische zorg en behandeling.
- Afdeling Icarus biedt en zorg en behandeling aan psychiatrisch en psychogeriatrische bewoners.

De grootste doelgroep die binnen het verpleeghuis woont en/of tijdelijk verblijft, zijn bewoners met een psychiatrisch ziektebeeld, met behoefte aan verpleeghuiszorg (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Ambassade van de activering

De ambassade van de activering is een onderdeel van Parnassia en is sinds begin februari 2013 van start gegaan. Deze ambassade is in het leven geroepen om bekendheid te geven aan alle activiteiten voor mensen met psychiatrische en verslavingsproblematiek. Cliënten en ervaringsdeskundigen worden ingezet als ambassadeur en zij informeren, adviseren en bemiddelen met betrekking tot het ondernemen van activiteiten. Meedoen aan de activiteiten is belangrijk voor het herstelproces van cliënten (*Reaktgroep. 2013*). Het is belangrijk omdat het zingeving biedt aan de cliënten. Onder zingeving wordt verstaan het doel van het leven; wat maakt het leven van de cliënten zinvol. De ambassade is actief op de klinische terreinen van de Parnassia Groep in Den Haag. Bij de activiteiten kan je denken aan verschillende vormen van dagbesteding die zij bieden aan cliënten binnen Parnassia. Deze vormen van dagbesteding zijn variërend per activiteiten centrum (*Reaktgroep. 2013*).

De ambassadeur belt naar de afdelingen voor een bezoeksafspraken en geeft daar een presentatie aan de medewerkers en cliënten over het doel en het aanbod van activering. Vervolgens maakt de ambassadeur gericht afspraken met cliënten en medewerkers over de activiteiten. (*Reaktgroep. 2013*).

De ambassade van de activering is gestart vanuit de Pink Donutwerkgroep, zij begonnen de ambassade van de activering vanuit een denktank. De initiatiefnemers hebben onderzoek gedaan op verschillende afdelingen om te kijken naar het huidige activiteiten aanbod en de initiatiefnemers hebben contact gezocht met bewoners van de afdelingen. Vanuit deze gesprekken met bewoners en de bevindingen zijn de initiatiefnemers gestart met het project de Ambassade van de Activering. Zij zijn eerst begonnen met trainingen geven aan cliënten.

De ambassade van de activering is in 2013 gestart met het bezoeken van diverse afdelingen op de locaties Monsterseweg en Alberdastraat. Zij zijn werkzaam op de volgende locaties:

- KVCO (Klinisch centrum volwassenen open)
- ADB (Acute deeltijdbehandeling)
- CDP (Centrum dubbele problematiek)
- MW 89 (Monsterseweg 89, activeringsruimte)
- Plevier AB
- Plevier KL
- Deeltijd lang
- REAKT (Dagbesteding)
- Spectrum (*Dinsi, J., den Dulk, J. & van Egmond, H. 2014*)

Omdat de Ambassade van de Activering pas een jaar bestaat is er nog geen officiële terugkoppeling geweest van de afdelingen naar de Ambassade. Daarom zijn de ervaringen van de afdelingen nog niet bekend.

Om een duidelijk beeld te krijgen over wat voor psychiatrische problemen er spelen binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad worden de meest voorkomende ziektebeelden kort toegelicht in het vooronderzoek. Dit geeft inzicht in het gedrag en gevoel van de cliënten, iedere cliënt heeft immers andere behoeften voor dagbesteding. De resultaten van het vooronderzoek zullen worden meegenomen in het beantwoorden van de hoofdvraag.

Binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad wordt er gewerkt met verschillende ziektebeelden, te weten:

- Schizofrenie en andere psychotische stoornissen
- Dementie
- Syndroom van korsakov
- Stemmingsstoornissen (bipolaire stoornis, depressie)
- In mindere mate persoonlijkheidsstoornissen
- Verslavingsproblematiek

Nadat de ziektebeelden zijn beschreven, zal er verder op de indicatiestelling worden ingegaan. Het is van belang dat het Centrum Indicatie Zorg wordt beschreven omdat het CIZ bepaalt of een bewoner in aanmerking komt tot dagbesteding. Tevens wordt er in het vooronderzoek beschreven wat dagbesteding inhoudt. Als laatste wordt er een stuk over de herstelbenadering/rehabilitatie besproken en participatie.

SCHIZOFRENIE EN ANDERE PSYCHOTISCHE STOORNISSEN

Schizofrenie is een psychiatrisch ziektebeeld dat meestal gekenmerkt wordt door stemmen, wanen en hallucinaties. Het ziektebeeld ontstaat meestal in de puberteit (*Drs. J.D.Jungen, 2013*). Schizofrenie kent positieve en negatieve symptomen. Positieve symptomen zijn de wanen en hallucinaties en de negatieve symptomen houden in dat er vervlakking van het affect kan optreden (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

Er zijn een aantal subtypes van schizofrenie. Volgens de DSM zijn er vijf verschillende types. Het meest voorkomende type is het paranoïde type. Denk hierbij aan verschillende wanen en hallucinaties bijvoorbeeld een achtervolgingswaan. Verder zijn er nog verschillende types zoals het Gedesorganiseerde type, katatone type, het ongedifferentieerde type en het resttype. (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

In het informatiedocument voor nieuwe medewerkers (2013) beschrijft psychiatrisch verpleeghuis Dorestad het volgende over schizofrenie: *“Wat we veel zien in het verpleeghuis is dat de negatieve symptomen van schizofrenie op de voorgrond staan. In de praktijk betekent dit dat de bewoner weinig initiatief neemt, nauwelijks tot activiteiten komt. De bewoner kan zich veel terugtrekken, wil graag alleen zijn. Het gevolg is weinig tot geen sociale contacten. Het contact met familieleden is soms verloren gegaan, waardoor nog grotere eenzaamheid ontstaat”*.

DEMENTIE

Dementie wordt gekenmerkt door combinaties van verschillende stoornissen in de verstandelijke vermogens. Denk hierbij aan het geheugen, stemming en gedrag. De ziekte van Alzheimer is de meest voorkomende vorm van dementie (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Volgens de DSM wordt dementie van het Alzheimertype gekenmerkt door het verminderd vermogen om nieuwe informatie op te nemen, te verwerken en om informatie te herinneren (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

Volgens het informatiedocument nieuwe medewerkers (2013) van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad is het belangrijk dat cliënten met dementie actief en bezig blijven. Dit is belangrijk omdat de cliënten anders sneller achteruit gaan. Neem de bewoner niet uit handen wat hij/zij zelf nog kan. Doe ook activiteiten samen.

SYNDROOM VAN KORSAKOV

Korsakov is een ziekte waaraan een periode van jarenlang alcoholmisbruik vooraf gaat. De ziekte van korsakov is niet te genezen (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Korsakov wordt gekenmerkt door geheugenstoornissen. De cliënten hebben moeite met het onthouden van informatie. De cliënten kunnen bijvoorbeeld de tijd vergeten en de plaats waarin ze zich bevinden. Verder kunnen ze ook in een later stadium ook andere personen niet meer herkennen. De cliënten kunnen ook agressief gedrag vertonen (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Bewoners met het syndroom van korsakov hebben veel hulp en structuur nodig. Zij vergeten snel de alledaagse handelingen, daarom is het belangrijk dat alles op vaste tijden wordt gedaan zodat de bewoner dit op den duur kan onthouden. De taak van de begeleider is om orde in hun dagprogramma te houden. Als begeleider in het verpleeghuis kijk je per bewoner wat hij/zij nog kan. Dit probeer je altijd te stimuleren en in stand te houden. Wijk niet van vaste patronen af als begeleider (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

STEMMINGSSTOORNISSEN (BIPOLAIRE STOORNIS EN DEPRESSIE)

Bij stemmingsstoornissen kun je denken aan een bipolaire stoornis of een depressieve stoornis. Bij een bipolaire stoornis heeft de cliënt depressieve en manische periodes. In de manische periodes heeft de cliënt een prikkelbare stemming en kan erg uitgelaten zijn, ook kunnen er psychotische symptomen voorkomen. In de depressieve periode is de cliënt moeilijk te motiveren voor activiteiten en is gedurende de gehele dag somber. Ook kan er bij een bipolaire stoornis ook een hypomane periode voorkomen. Deze hypomane periode is minder heftig dan de manische periode, bij een hypomane periode komen geen psychotische kenmerken voor. (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

CHRONISCHE DEPRESSIE EN DYSTHYMIE

Er is sprake van een chronische depressieve stoornis als gedurende tenminste twee jaar voortdurend aan alle criteria voor een depressieve episode is voldaan (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

Bij een dysthymie stoornis zijn er minder symptomen dan voor een depressieve episode vereist. Deze zijn 2 jaar aanwezig en zijn niet de restsymptomen van een depressieve episode (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

Doordat deze bewoners zo somber zijn, kunnen zij vaak niet tot eenvoudige dagelijkse bezigheden komen. Als begeleider probeer je de bewoners altijd te stimuleren in de dingen die hij/zij nog kunnen (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

Er zijn drie soorten persoonlijkheidsstoornissen, namelijk cluster A,B en C.

Cluster A: mensen met een paranoïde, schizoïde of schizotypische persoonlijkheidstoornis kenmerken zich door een ernstig verstoort mentaal evenwicht en/of ernstige gedragsproblemen. Er kan sprake zijn van bijkomende psychotische problematiek (*Drs. IJ.D.Jungen, 2013*).

Cluster B: mensen met een anti-sociale, borderline, theatrale of narcistische persoonlijkheidstoornis hebben vaak moeite met de interactie met anderen. Zij kunnen moeilijk hun impulsen beheersen en hebben een instabiele identiteit (*Drs. IJ.D.Jungen, 2013*).

Cluster C: mensen met een ontwijkende, afhankelijke of obsessieve compulsieve persoonlijkheidstoornis centraliseren zich rondom het kenmerk angst (*Drs. IJ.D.Jungen, 2013*).

Een aantal bewoners lijdt aan de symptomen van een persoonlijkheidstoornis. Dit vergt veel energie van de begeleiders, omdat de grenzen van de begeleiders op de proef worden gesteld door de bewoners. Het is belangrijk dat je rustig blijft als begeleidster en dat je als begeleidster ook duidelijk bent tegenover de bewoner. Tevens kunnen de bewoners zich afhankelijk opstellen en kunnen ook veel bevestiging vragen aan de begeleiders (*Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013*).

VERSLAVINGSPROBLEMATIEK

Afhankelijkheid van middelen wordt volgens de DSM gezien als

1. Tolerantie (dosisverhoging, minder effect)
 2. Onthouding (syndroom, reagerend op middel)
 3. Gebruik meer / langer dan gepland
 4. Wensen / pogingen tot minderen
 5. Veel tijd gaat op aan middel (verkrijgen,gebruik,herstel)
 6. Afname beroeps / sociale activiteiten
 7. Doorgaand gebruik ondanks besef van schade (sociaal, psychisch, lichamelijk)
- (*G.A.S. Koster van Groos, 2010*).

Een chronische recidiverende ziekte, gekenmerkt door craving en dwangmatig gebruik. Vaak is er sprake van tolerantie en zijn er onthoudingsverschijnselen. Men spreekt van tolerantie als het effect van de stof na herhaalde toediening afneemt. Men spreekt van abstinentie (onthoudings)verschijnselen als iemand na (zeer) herhaaldelijk gebruik van een stof

ziekteverschijnselen gaat vertonen als het gebruik stopt of minder wordt. Bij craving gaat het om het sterke verlangen naar de psychoactieve stof.

CENTRUM INDICATIESTELLING ZORG

Om in aanmerking te komen bij het CIZ, dient eerst AWBZ zorg te worden aangevraagd. De AWBZ staat voor Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Nadat de AWBZ zorg is aangevraagd zal er een indicatiebesluit worden genomen via het CIZ. (*CIZ, 2012*). Binnen de huidige ontwikkelingen wordt dit element van de AWBZ vervangen door de Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO). Dit zal betekenen dat de zorg wordt overgenomen door de gemeenten en dat we van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij gaan. Voor de bewoners van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad zal er niks veranderen door deze nieuwe regelgeving.

De bewoners van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad hebben allemaal een CIZ indicatie voor langdurig verblijf. Dit houdt in dat de bewoners worden geholpen met persoonlijke verzorging, recht hebben op verpleging, begeleiding of behandeling. Deze indicatie wordt gesteld in de vorm van de zorgzwaartepakketten (ZZP). Dit heeft ook te maken met de grondslag. In het geval van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad hebben de cliënten de grondslag van een psychiatrische aandoening/beperking (PSY) (*CIZ indicatie wijzer, 2013*).

Voor de cliënten van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad geldt dat zij in aanmerking komen voor een therapeutisch leefklimaat en voor permanent toezicht. Om nu een juist zorgzwaartepakket vast te stellen bij cliënten wordt er gekeken naar verschillende kenmerken. Deze kenmerken zijn leeftijdsgebonden problematiek, comorbiditeit, toekomstperspectief, ontwikkelingsmogelijkheden, noodzaak en zin van resocialisatie en hanteerbaarheid van gedragsproblemen. Op basis van deze kenmerken wordt er gekeken hoe hoog de indicatie van het zorgzwaartepakket zal zijn (*CIZ, indicatie wijzer 2013*).

Tevens hebben de meeste bewoners van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad te maken met de zorgzwaartepakketten GGZ-B. Hierbij is er sprake van een psychiatrische aandoening waarbij de cliënt 365 dagen aaneengesloten in een psychiatrische afdeling is behandeld. Ook moet een bevoegd behandelaar het voortgezet verblijf en de verwachte duur van het verblijf van de cliënt motiveren. Verder moet de behandeling gericht zijn op stabilisatie van de psychiatrische aandoening of het zoveel mogelijk voorkomen van achteruitgang (*CIZ, indicatie wijzer 2013*).

Voor een aantal bewoners van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad geldt dat zij naast hun ZZP GGZ-B pakket ook nog een indicatie voor dagbesteding hebben. Dit kan worden vastgesteld als de cliënt vanuit een voorliggende voorziening geen volledige werkweek of arbeid heeft gehad, of als een cliënt niet leerplichtig is en geen onderwijs volgt. Als laatste en tevens van toepassing bij psychiatrisch verpleeghuis Dorestad: als de cliënt is aangewezen

op dagbesteding met het doel andere activiteiten dan school en arbeid, en daarnaast het doel zelfredzaamheid, cognitieve capaciteiten en vaardigheden zoveel mogelijk te handhaven en/of gedragsproblematiek te reguleren (CIZ, indicatie wijzer 2013).

HERSTELBENADERING/REHABILITATIE EN PARTICIPATIE

‘Rehabilitatie is het proces waarbij men directe hulpverlening aan de bewoner combineert met begeleiding en beïnvloeding van de omgeving, met als doel de activiteiten en participatie zoveel mogelijk te vergroten en aanwezige capaciteiten zo goed mogelijk te gebruiken, in een zo normaal mogelijk sociaal kader’ (Kar, E. v.d. e.a. 2003).

Het doel van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, ten aanzien van dagbesteding, is dat er zoveel mogelijk bewoners deel zullen nemen aan de activiteiten die aansluiten bij hun wensen en behoeften. Indien de definitie vergeleken wordt met de doelstelling uit het jaarverslag van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, valt te concluderen dat rehabilitatie inhoudelijk centraal zal staan. Er wordt gewerkt vanuit de herstelondersteunende zorg in hoeverre dit nog mogelijk is binnen de huidige doelgroep (Verlint, B & Weersch, van D, 2011).

‘Participatie betekent letterlijk deelhebben aan ‘iets’, waarbij dit ‘iets’ doorgaans wordt vertaald als de samenleving of een specifiek segment daarvan. Het deelhebben heeft een actieve vorm; participatie staat voor meedoen. Door hun handelingen worden mensen onderdeel van de samenleving’ (S. Harchaoui 2008).

De hoofdvraag van het onderzoek stelt dat psychiatrisch verpleeghuis Dorestad de participatie van de bewoners in de vorm van dagbesteding zo optimaal mogelijk wil ontwikkelen. Hierbij is van belang dat de bewoners mee kunnen denken over het activiteiten aanbod, maar ook dat zij weten dat dit mogelijk is.

WAT IS DAGBESTEDING?

Om duidelijkheid te krijgen wat dagbesteding nu eigenlijk is volgens de literatuur wordt dit hieronder toegelicht. Deze literatuur zal meegenomen worden in het uiteindelijk onderzoek en wordt vergeleken met de uitkomsten van de interviews en enquêtes. Er zijn verschillende visies rondom dagbesteding.

In ‘A model of human occupation’ van Gary Kielhofner (1985) wordt dagbesteding als volgt omschreven: *“Occupational behavior is an activity in which persons engage during most of their waking time; it includes activities that are playful, restful, serious and productive. These work, play and daily living activities are carried out by individuals in their own unique ways based on their beliefs and preferences, the kinds of experience they have had, their environments and the specific patterns of behaviors that they acquire over time.”*

Zoals hier boven staat beschreven wordt dagbesteding gezien als alle activiteiten die je gedurende de dag onderneemt. Zoals er in de inleiding van dit onderzoek is terug te lezen is er bij dagbesteding altijd sprake van personen, in dit geval cliënten, die hun dag zo naar eigen behoeften invullen. Deze behoeften staan niet altijd vast. De cliënt kan op een gegeven moment andere behoeften ontwikkelen of voor op stellen. Daarom is het van belang om op de hoogte te zijn van de actuele behoeften van de cliënten. Dagbesteding wordt ook gezien als beweging. Het zelf indelen van tijd en het vormgeven van die tijd. Dagbesteding kan ook worden gezien als doelen stellen en keuzes maken; het biedt perspectief wat de dag van morgen te bieden heeft (*Born, J, van der, 2001*).

In het boek van W. Zeldenrust 'Dagwerk' (1995) wordt een citaat geschreven over dagbesteding van Brinkman e.a.,(1992). Hier wordt beschreven dat dagbesteding een aanbod is van activiteiten dat een bepaalde functies of doel heeft. Deze functies kunnen worden gezien als ontmoetingsplaatsen, maar ook als het bieden van recreatieve activiteiten, educatie en scholing.

Als laatste wordt dagbesteding ook gezien als een structurele tijdsbesteding met een doel waarbij de cliënt actief wordt betrokken en die hen zingeving geeft. Dagbesteding wordt niet gezien als een reguliere dagstructurering of als een welzijnsactiviteit. Denk hierbij aan bingo en uitstapjes (*Nederlandse Zorgautoriteit, 2013*).

De definitie die Dorestad hanteert over het begrip dagbesteding is dat dagbesteding zinvol moet zijn, met een bepaald doel activiteiten ondernemen. Tevens is bij dagbesteding zingeving belangrijk. Deze definitie wordt ook gehanteerd bij de Ambassade van de Activering. De definitie die de onderzoeker aanhoudt is dat dagbesteding kan bijdragen aan een zinvol bestaan en aan de ontwikkeling van eigenwaarde van de cliënt, met behulp van activiteiten / vrijwilligerswerk. De activiteiten moeten een bepaalde functie of doel hebben.

ONDERZOEKSOPZET: ONDERZOEKSONTWERP EN METHODEN

ONDERZOEKSTYPE

Dit onderzoek is een inventariserend onderzoek. In het boek *Praktijkgericht onderzoek in Zorg en Welzijn* staat: *“Dit type onderzoek omvat het in beeld brengen, inventariseren, beschrijven en analyseren van de problemen in de uitgangssituatie.”* De kenmerken van een inventariserend onderzoek zijn dat het product een ‘probleem’ inventarisatie is, een probleembeschrijving en een probleemanalyse. Ook is het doel van het onderzoek inzicht geven in de situatie. (Migchelbrink, F. 2005). Hiervoor wordt een inventarisatie gemaakt door middel van de literatuur, interviews en enquêtes. Wat bij dit onderzoek ten grondslag ligt is dat er wordt geïnventariseerd in hoeverre de Ambassade van de Activering het component dagbesteding binnen afdeling Dorestad kan implementeren.

BRONNEN VAN DATAVERZAMELING EN METHODEN

Vooronderzoek		Doel	
Psychiatrische ziektebeelden die spelen binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, een stuk wetgeving CIZ en als laatste een stuk over dagbesteding		Om te kijken welke dagbesteding passend zal zijn bij de verschillende ziektebeelden.	
Interviews	Hoeveel	Waarover	Hoe
Met de bewoners van de drie afdelingen binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad	6, twee bewoners per afdeling	Wat verstaan de bewoners onder het component dagbesteding, wat zijn de behoeften en wensen van hen.	Techniek ondervragen, face to face. Semi gestructureerd.
Ambassade van de Activering. Met Jamina Dinsi, de initiatiefneemster.	1 interview	Wat kan de Ambassade van de Activering, psychiatrisch verpleeghuis Dorestad bieden.	Techniek ondervragen, face to face. Semi gestructureerd. Opgenomen met recorder
Medewerkers van de drie afdelingen binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad	3 groepsinterviews, 1 per afdeling	Hoe zij kijken naar dagbesteding en hun mogelijkheden en beperkingen.	Techniek ondervragen, face to face. Semi gestructureerd. Opgenomen met recorder
Activiteitenbegeleiders	1 vergadering	Uitslagen van de enquêtes bespreken.	Techniek ondervragen, face to face.

Soortgelijke organisaties	2 interviews	Hoe zij dagbesteding vorm hebben gegeven in hun organisatie.	Techniek ondervragen, face to face. Semi gestructureerd. Opgenomen met recorder
----------------------------------	--------------	--	---

Interviews

In totaal zijn er binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad 151 bewoners. Er is gekozen om per afdeling twee bewoners te interviewen. Hiervoor is gekozen zodat het in het huidige tijdslimiet haalbaar zal zijn. Ook is er per afdeling zorgvuldig gekeken naar welke bewoners eventueel geïnterviewd zouden kunnen worden. De teamcoördinatoren van de afdelingen hebben bewoners aangewezen en geïnformeerd om hen te interviewen. Er waren een aantal cliënten die wat moeilijker te interviewen waren. Dit kwam doordat zij steeds van de hak op de tak sprongen en over andere onderwerpen gingen praten. Dit maakte het erg lastig om betrouwbare resultaten te krijgen.

Er is gekozen voor een groepsinterview met de medewerkers van de afdelingen. Per afdeling is er met een aantal medewerkers een groepsinterview gehouden. Hier is voor gekozen omdat de afdeling erg groot is en het anders niet haalbaar zal zijn om alle medewerkers te interviewen. Tijdens het groepsinterview waren meerdere medewerkers aanwezig en zij konden elkaar ook aanvullen.

Om te kijken hoe dagbesteding binnen soortgelijke instellingen wordt vormgegeven is er voor gekozen om twee interviews te houden met soortgelijke organisaties.

Enquêtes	Hoeveel	Doel
Met de activiteiten begeleiders van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad	8	Meer inzicht krijgen over wat de activiteiten begeleiders onder dagbesteding verstaan.

Met de activiteitenbegeleiders is er voor gekozen om een enquête te houden. Hier is voor gekozen omdat dan alle activiteitenbegeleiders mee kunnen werken aan het onderzoek. Deze enquêtes zijn besproken in een vergadering zodat er onduidelijkheden en vragen beantwoord konden worden. Wel is er tijdens deze vergadering weerstand naar boven gekomen om de Ambassade van de Activering te koppelen aan Dorestad. Dit maakte het lastig om draagvlak te creëren voor het onderzoek.

Literatuuronderzoek	Doel
Over de impact van dagbesteding bij mensen met psychiatrische problematiek.	Deelvragen beantwoorden van het onderzoek.

Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid is de mate van nauwkeurigheid en volledigheid. (Baarda, D.B. et al. 2005). Om het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te maken, is er voor gezorgd dat de bronnen zo nauwkeurig mogelijk worden geraadpleegd.

Om de betrouwbaarheid van de interviews te vergroten worden de interviews opgenomen met een recorder. Als de bewoners dit niet willen zal er geschreven worden. Door deze interviews zal er een duidelijk beeld ontstaan van het onderwerp dagbesteding en wat de wensen, mogelijkheden en beperkingen zijn. Tevens zullen de interviews worden nagekeken door de begeleider en door de opdrachtgever. Ook zal er tegen de geïnterviewden worden gezegd dat zij ten alle tijden de uitgewerkte interviews terug kunnen lezen. Dit bevordert de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Naast de enquêtes en interviews wordt er ook literatuur geraadpleegd. Verder zijn er onderzoeksresultaten via databanken verkregen, denk hierbij aan de HBO kennisbank en de bibliotheek van de Haagse Hogeschool. Deze literatuur is betrouwbaar omdat dit wetenschappelijk is onderzocht en gepubliceerd.

Validiteit

Validiteit is de geldigheid van het onderzoek. (Baarda, D.B. et al. 2005). Dit houdt in de relevantie van de informatie en bronnen die er zullen worden gebruikt. Doordat de meeste informatie bij afdeling Dorestad zelf wordt gehaald, zal deze informatie relevant zijn. De verschillende interviews en enquêtes zullen een duidelijk beeld geven van de manier hoe de geïnterviewden tegen het onderwerp dagbesteding aan kijken. Tevens zal er een literatuur onderzoek worden gedaan over de impact van dagbesteding. Alle informatie die wordt gebruikt en onderzocht zullen rechtstreeks betrekking hebben tot het onderzoek en zijn relevant.

Haalbaarheid

Doordat de opdrachtgever van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad een concreet vraagstuk heeft en er op de afdeling mogelijkheden zijn om interviews en enquêtes te doen, is het onderzoek haalbaar en uitvoerbaar.

De onderzoeksvraag: “Wat is de impact van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische ziekte?” wordt beantwoord middels de literatuur. Deze deelvraag wordt opgesplitst in een aantal gebieden. Eerst wordt het middels de literatuur bekeken, daarna wordt een koppeling gemaakt naar het vooronderzoek en een conclusie van de literatuur.

In het boek van M. de Haan (1997) wordt beschreven: *“De vragen en behoeften van cliënten op het gebied van dagbesteding hebben betrekking op werk en vrije tijd, studie en ontspanning, recreatie, sociale contacten, rust en een thuis. Uiteindelijk heeft dagbesteding betrekking op het realiseren van een zinvol bestaan”*. M. de Haan geeft aan dat zinvolle dagbesteding voor iedereen een basisbehoefte is. Er wordt beschreven dat veel cliënten in de GGZ geen werk hebben en/of arbeidsongeschikt zijn, daarom dat zij meer moeite hebben met het volgen van een zinvolle dagbesteding. Dagbesteding voorkomt vereenzaming en kan ook erkenning en waardering bieden door anderen. De Haan concludeert dat (1997) elk mens een fundamentele behoefte heeft op het gebied van tijdsbesteding. Zo wordt er gezegd dat iedereen naar autonomie streeft en het opbouwen van een eigen bestaan. Ook bestaat er een grote behoefte aan sociale contacten.

In het artikel van N. Wijnjeterp (2013) “Creativiteit werkt helend” wordt verondersteld dat het contact met anderen en dagbesteding belangrijk is voor mensen uit de GGZ. Je kunt zijn wie je bent en er wordt rekening gehouden met je zwakheden. Verder wordt er ook gezegd in het artikel dat tekenen en schilderen helend werkt en dat het perspectief biedt.

In ‘A model of human occupation’ van Gary Kielhofner (1985) wordt er beschreven: *“Humans are occupational creatures who cannot be healthy in the absence of meaningful occupation”*. Dit betekent dat mensen niet gezond kunnen zijn zonder enige vorm van dagbesteding. Er wordt verondersteld dat dagbesteding een basis is van het menselijk functioneren en dat dit belangrijk is om gezond te blijven en voor het helingsproces. Ook wordt gezegd dat: *“Occupations is a result of motivation, patterns, performance capacity factors and environmental influences”* (Forsyth, K & Kielhofner. 2006). Dit veronderstelt dat niet alleen de motivatie van de cliënt, maar ook de omgevingsfactoren invloed hebben op dagbesteding.

Werk of dagbesteding levert immateriële voordelen op. Zo wordt beschreven in het boek van Winkie Zeldenrust (1995). De voordelen van werk of dagbesteding zijn dat er sprake is van een dagstructuur, contacten met en waardering van anderen, een gevoel van identiteit en status en prikkels om actief te blijven. Dit geldt ook voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Werk kan volgens het boek voor hen extra belangrijk zijn, zo kunnen zij het gevoel krijgen dat ze deel uit maken van de samenleving en met anderen in contact komen. Hierdoor kunnen zij hun gevoel van eigenwaarde en zelfrespect vergroten. Tevens kan het afleiding bieden van psychische problemen of symptomen.

J. van der Born (2001) geeft aan: *“Bij dagbesteding is er altijd sprake van een persoon, die op zijn specifieke wijze zijn dag besteedt en zo vormgeeft aan zijn behoeften, wensen en mogelijkheden en/of inspeelt op de verwachtingen van zijn omgeving”*. Het belang hierbij is dat er moet worden gekeken naar welke betekenis een activiteit voor iemand persoonlijk heeft. Verder wordt er beschreven dat mensen die langere tijd in een instelling verblijven minder waarde hechten aan privacy en meer waarde hechten aan veiligheid. De veiligheid kan gewaarborgd worden door goed gestructureerde activiteiten te organiseren. Mensen die langdurig zijn opgenomen hebben minder behoefte aan ontplooiing. Dagbesteding biedt ook perspectief, het perspectief van wat de dag van morgen te bieden heeft houdt mensen in beweging. Als dit perspectief wegvalt, dan is er geen beweging meer. In het boek wordt beschreven dat het effect van het wegvallen van het perspectief is dat de mensen ziek worden of op zijn minst ongelukkig. Daarom is het van belang dat er ten alle tijden moet worden gezocht naar passende dagbesteding. De eisen voor dagbesteding moeten niet te hoog of te laag zijn, de activiteiten moeten voor de cliënten een positieve betekenis en een stimulerende werking hebben. Ook staat niet het eindproduct centraal in de activiteiten, maar het proces.

Het is van belang dat er samen met de cliënt op zoek wordt gegaan naar een bevredigende dagbesteding. Er moet gezocht worden naar het juiste evenwicht tussen appèl en structuur, en tussen uitdaging en veiligheid (Born, van der J 2001).

A. Lauveng (2007) geeft aan dat mensen met een psychiatrische ziekte zich graag nuttig willen maken voor de maatschappij, iets willen bijdragen aan de samenleving. Iets teruggeven voor alles wat zij hebben ontvangen toen zij waren opgenomen. Toen de hoofdpersoon uit het boek een baan kreeg aangeboden als vrijwilliger bij een psycholoog bleek dat dit haar de kracht gaf om door te gaan. Ze voelde zich weer mens in plaats van een psychiatrisch patiënt.

§ Koppeling vooronderzoek

Uit vooronderzoek blijkt dat de cliënten van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad weinig sociale contacten hebben. Het is belangrijk dat ze actief en bezig blijven, structuur en hulp krijgen van de begeleiding. Ook is het van belang dat zij gestimuleerd worden in wat zij kunnen om zo zelfstandig mogelijk te functioneren (Informatiedocument nieuwe medewerker, 2013).

§ Conclusie literatuur

Uit de literatuur valt te concluderen dat de impact van dagbesteding te maken heeft met een zinvol bestaan. Dagbesteding biedt perspectief en het geeft erkenning en waardering. Tevens helpt dagbesteding mee aan de eigenwaarde en zelfrespect van de cliënten. Het geeft de cliënt een gevoel van identiteit en status. Dagbesteding zorgt ervoor dat de cliënten zich kunnen blijven ontplooiën, de cliënten houden of behouden hun sociale contacten en hier uit voortvloeiend betekent dit ook dat het vereenzaming voorkomt. Dagbesteding zorgt

ervoor dat de mensen gezond blijven, het draagt bij aan het helingsproces. De cliënten hebben een dagstructuur en dit zorgt ervoor dat de cliënten de prikkels krijgen om actief te blijven. Tevens kan dagbesteding een afleiding bieden van de symptomen waarmee zij kampen. De cliënten krijgen het gevoel dat zij deel uit maken van de maatschappij. Tevens is het belangrijk bij dagbesteding dat de veiligheid centraal staat, als een cliënt zich niet veilig voelt kan hij/zij zich ook minder goed ontplooien. Dagbesteding biedt een positieve betekenis, het is van belang dat niet de activiteit, maar het proces centraal staat. Dit omdat niet het eindproduct belangrijk is, maar hoe de cliënt de activiteit heeft uitgevoerd.

RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de onderzoeksvragen weergegeven.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 1: WAT IS DE IMPACT VAN DAGBESTEDING VOOR MENSEN MET EEN PSYCHIATRISCHE ZIEKTE?

In dit hoofdstuk wordt de deelvraag: “wat is de impact van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische ziekte” behandeld. Er wordt gekeken hoe de cliënten en de activiteitenbegeleiders kijken naar de impact van dagbesteding. Verder wordt er gekeken naar de antwoorden van de medewerkers en de Ambassade van de Activering via de interviews. Als laatste wordt er gekeken hoe de andere organisaties kijken naar de impact van dagbesteding.

§ Impact van dagbesteding volgens de cliënten

Volgens de cliënten van de verschillende afdelingen biedt dagbesteding hun gezelligheid, een doel voor de dag en een betere nachtrust. Tevens worden de activiteiten als leuk ervaren door sommige cliënten.

§ Impact van dagbesteding volgens de activiteitenbegeleiders

Uit de enquêtes van de activiteitenbegeleiders is gebleken dat de impact van dagbesteding volgens hen wordt gezien als: ontspanning, uiting van emoties van de cliënten, intimiteit en aandacht krijgen. Tevens dat de bewoners zich prettig voelen en gemotiveerd worden om een activiteit te ondernemen. Ook om de dag zinvoller te maken van de cliënten, verder om de cliënten bezig te houden en dat ze iets om naar uit te kijken hebben en dat het regelmaat geeft. De bewoners krijgen afleiding van het ziek zijn en een daginvulling, waardoor zij geactiveerd worden en zich prettig voelen.

§ Impact van dagbesteding volgens de medewerkers

De medewerkers van Atalanta ervaren de impact van dagbesteding als volgt: één geïnterviewde denkt dat als er geen activiteitenbegeleiding of dagbesteding zou zijn, er ook niets gebeurd op de afdelingen. Het wordt gezien als een meerwaarde voor de kwaliteit van leven. Een tweede geïnterviewde van de afdeling benoemt dat je ook merkt dat mensen van de activiteiten genieten. Een derde geïnterviewde veronderstelt dat de dagbesteding en activiteiten kunnen aansluiten bij de structuur en het psychische welbevinden van de cliënt.

De medewerkers van Icarus ervaren de impact van dagbesteding als volgt: één geïnterviewde denkt dat het belangrijk is dat de cliënten afleiding hebben. Zij merkt dat als er niets te doen is dat de bewoners onrustig worden. Een tweede geïnterviewde gaf aan dat ze merkt dat de bewoners zich terug gaan trekken zonder enige vorm van dagbesteding.

De medewerkers van Luzerne ervaren de dagbesteding als zinvol en dat het belangrijk is voor de eigenwaarde van de cliënten. Een tweede geïnterviewde denkt dat dagbesteding

ook erg belangrijk is, de mensen lopen nu doelloos rond en zitten af te wachten tot dat er iets gaat gebeuren, want eigenlijk gebeurt er niet zoveel. Een derde geïnterviewde veronderstelt dat je de cliënten moet belonen voor dagbesteding.

§ Impact van dagbesteding Ambassade van de Activering

De geïnterviewde geeft aan dat het belangrijk is dat mensen zich gewaardeerd voelen voor wat zij doen. Tevens maken zij deel uit van een gemeenschap. De geïnterviewde zei dat iedereen behoefte heeft aan een compliment en erkenning voor het werk dat zij verrichten.

§ Impact van dagbesteding volgens andere organisaties

TRACK / REAKT

De geïnterviewde denkt dat de impact van dagbesteding erg groot is. Zij had een interview gelezen, waar mensen met de politiek in discussie zijn gegaan en daar kwam naar voren dat dagbesteding ze helpt om niet verder af te glijden en hen uit een sociaal isolement haalt of houdt. Op deze manier draagt het bij aan het herstel van eigenwaarde .

De geïnterviewde denkt zelf dat het een wezenlijk iets is wat mensen nodig hebben om zo gezond mogelijk te kunnen zijn, binnen hun beperkingen. Zij noemde ook een voorbeeld: *“We hebben allemaal beperkingen, alleen voor ons is het heel normaal dat we ’s morgens opstaan en naar werk gaan of naar school gaan of iets waarbij we bezig zijn. En als dat niet vanzelfsprekend is en je staat niet stevig in je schoenen dan is zo’n dagbesteding of activering heel erg belangrijk voor mensen”*. De geïnterviewde denkt dat het zingeving biedt aan het leven.

DOEL – Naaldwijk

Het belangrijkste van de impact van dagbesteding is volgens de geïnterviewde de sociale contacten voor de cliënten. Verder is het belangrijk volgens haar dat de cliënten hun huis uit komen en langzamerhand weer terug kunnen keren naar de maatschappij.

§ Conclusie

Uit de verschillende bronnen is gebleken dat er divers wordt gedacht over wat de impact is van dagbesteding. De cliënten ervaren dagbesteding als gezelligheid en een doel hebben voor de dag. Daarnaast denken de activiteitenbegeleiders dat de impact van dagbesteding te maken heeft met ontspanning, uiting van emoties, intimiteit, aandacht een zinvol bestaan en regelmaat. Deze antwoorden worden ook gegeven door onder andere de medewerkers van de afdelingen. Verder vinden de medewerkers dat dagbesteding een meerwaarde aan het leven biedt voor de cliënten. De Ambassade van de Activering verstaat onder de impact van dagbesteding het deel nemen aan de maatschappij/gemeenschap. Als laatste denken soortgelijke instellingen over de impact van dagbesteding dat het een sociaal isolement voorkómt en dat het bijdraagt aan herstel en eigenwaarde van de cliënten. Ook biedt dagbesteding sociale contacten voor de cliënten.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 2: HOE WORDT DAGBESTEDING NU VORM GEGEVEN BINNEN PSYCHIATRISCH VERPLEEGHUIS DORESTAD?

De onderzoeksvraag luidt als volgt: “Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad”. De resultaten van deze onderzoeksvraag komen uit de enquêtes van de activiteitenbegeleiders en uit de interviews met de medewerkers en cliënten. Deze uitgewerkte interviews en enquêtes zijn terug te vinden in bijlage 1.

§ De activiteitenbegeleiders

- Aanbod van dagbesteding

Uit de enquête is gebleken dat de volgende activiteiten worden aangeboden: culinair, high tea, filmavond, bingo middag, bingo avond, spellen, punniken, breien, tekenen, schilderen, barbecue, Sinterklaas vieren, kerst vieren, Koninginnedag vieren, bus uitje, wandelen, winkelen, koffie inloop, ergens koffie drinken, naar ADO Den Haag, speurtochten, creativiteitsmiddag, tuinieren, zwemmen. Spel, creativiteit, beweging (in samenwerking met de fysio), naar buiten gaan / uitjes. De uitjes die worden georganiseerd zijn bijvoorbeeld de bewonersvakantie, naar de watertuin in Naaldwijk of naar Hoek van Holland. Verder zijn er verschillende activiteiten zoals: soepgroente snijden, eventueel fruit schoonmaken, tekenen, haken, wandelen, cake bakken e.d. Verder is er nog naar voren gekomen dat er workshops worden gegeven. Deze workshops zijn bijvoorbeeld tekenen, schilderen op muziek en tuinieren. Vier van de acht medewerkers hadden in de enquête ingevuld dat het aanbod erg breed en erg veel is. Volgens de activiteitenbegeleiders wordt dit aanbod wordt gebaseerd op de vraag van de bewoners, maar het gebeurt bijna nooit dat een bewoner een activiteit aanvraagt.

- Ontwikkelen activiteiten aanbod

Zes van de acht medewerkers hebben in de enquête beschreven dat het aanbod wordt georganiseerd door te kijken waar een bewoner behoefte aan heeft en wordt er gekeken of dit past binnen de tijd en het budget. Dit wordt gedaan door te overleggen met de bewoners. Tevens is er ingevuld dat door gesprekken met bewoners en huiskamerbesprekingen er wordt gekomen tot een passend activiteiten aanbod. Verder wordt er overlegd met het gehele activiteitenteam door middel van een maandelijkse bijeenkomst. In deze bijeenkomsten wordt er ook gekeken naar de zorgvraag van de bewoners en andere vragen die de bewoners hebben gesteld met betrekking tot de activiteiten. Als laatste wordt er ingegaan op de vraag van de bewoner, zo ver dat mogelijk is en dat er wordt gekeken wat de bewoners vroeger gedaan hebben.

- Behoeftedonderzoek cliënten ten aanzien van dagbesteding

De behoeften worden onderzocht door middel van vragen aan de bewoners wat zij willen doen, door middel van gesprekken te voeren over welke activiteit bij de bewoner past. Tevens is er uit de enquête naar voren gekomen dat er wordt gevraagd aan de bewoners wat zij van de activiteiten vinden, het animo wordt bekeken tijdens de activiteiten en

daaraan sluitend wat de behoefte is bij de activiteit. De behoeften worden onderzocht door middel van vragen aan de bewoners / familieleden en bedenken met de bewoners van passende activiteiten. Na elke activiteit wordt er aan de bewoners gevraagd hoe zij de activiteit hebben ervaren en wat er beter kan.

- Betrokkenheid van de cliënten bij het maken van een passend aanbod.

De cliënten worden betrokken bij het maken van een passend aanbod door middel van vragen te stellen aan de bewoners, hoe de bewoners een activiteit willen hebben, vragen naar de behoeften in activiteiten. Tevens is er naar voren gekomen uit de enquêtes dat er wordt gecommuniceerd met de bewoners en de andere activiteitenbegeleiders over de verschillende activiteiten en over de eventuele nieuwe activiteiten. De bewoners worden verder zo goed mogelijk gemotiveerd en gestimuleerd om mee te doen met de activiteiten, voor sommige bewoners gelden vaste afspraken over hun deelname aan de activiteiten.

§ De medewerkers

De afkortingen R1, R2, R3 staan voor de medewerkers van afdeling Atalanta. De afkortingen R4 en R5 staan voor de medewerkers van Icarus. De afkortingen R6, R7 & R8 die gebruikt worden bij de uitwerking van de interviews staan voor de medewerkers van afdeling Luzerne.

- Atalanta

R1 gaf aan dat de activiteitenbegeleiding activiteiten organiseert, als de mogelijkheid er is wordt er 1 op 1 begeleiding gegeven om een stuk te gaan wandelen. R2 zei dat er af en toe een spelletje wordt georganiseerd. R3 vertelde dat het grootste gedeelte wordt georganiseerd door de activiteitenbegeleiders, zowel op als buiten de afdelingen. De activiteiten die worden georganiseerd zijn onder andere: vakantie, dagjes uit, winkelen enzovoort.

- Icarus

Dagbesteding wordt nu vorm gegeven door de activiteitenbegeleiders, maar ook wel door de medewerkers zelf(R4). R5 gaf aan dat sommige cliënten van de afdeling een vaste dagindeling hebben waarbij de medewerkers inspelen, bijvoorbeeld de vaste tijden opstaan, ontbijten enzovoort. R4 reageerde hierop en zei dat ze drie vaste activiteitenbegeleiders op de afdeling hebben en dat er elke dag wel een activiteit is. R5 noemde hierbij een aantal voorbeelden op: knutselen, voetbal, zwemmen, buiten wandelen als het mooi weer is.

- Luzerne

R6 gaf aan dat zij alleen maar in de avond werkt, dus dat zij niet een goed beeld heeft van wat er overdag wordt georganiseerd. R8 zei dat er in het begin nog mensen naar REAKT gingen, maar dat dit nu ook niet meer gebeurt. R7 heeft op deze vraag niet gereageerd. R7 reageerde dat alleen de makkelijke mensen naar de activiteitenbegeleiders toe gaan. R8

zei dat het altijd dezelfde mensen zijn die naar de activiteitenbegeleiders gaan. R7 gaf aan dat juist ook de moeilijke mensen naar de activiteitenbegeleiders gebracht moeten worden. R6 zei het hier mee eens te zijn.

§ De cliënten

Uit de interviews met de cliënten is gekomen dat één cliënt maandag ochtend altijd gaat zwemmen en dat de cliënt wekelijks mee doet aan de activiteiten die worden georganiseerd zoals het wandelen. Ook gaat de cliënt elke vrijdag ochtend naar de inloop om koffie te drinken. Een andere geïnterviewde cliënt gaat graag dammen en gaat graag mee naar een voetbalwedstrijd. Verder gaat één geïnterviewde cliënt twee keer in de week naar de beweging en de cliënt houdt graag van activiteiten zoals muziek luisteren en schilderen. Een laatste geïnterviewde cliënt gaat wekelijks naar de bingo of als het er is de high tea.

§ Conclusie

De belangrijkste bevindingen uit dit hoofdstuk zijn dat er vele en diverse activiteiten worden georganiseerd door de activiteitenbegeleiders. De activiteitenbegeleiders maken het aanbod van activiteiten zoveel mogelijk met de cliënten. Twee van de drie afdelingen die zijn geïnterviewd hebben een duidelijk beeld over wat er wordt georganiseerd door de activiteitenbegeleiders, zij weten niet het complete aanbod uit hun hoofd, maar zij weten dit wel te vinden. Afdeling Luzerne gaf aan dat zij niet op de hoogte waren van het activiteitenaanbod van de activiteitenbegeleiders, wel hadden zij een vaste activiteitenbegeleider op de afdeling en hebben zij een rooster met daarop de activiteiten. Uit de interviews met de cliënten is gebleken dat iedere cliënt een ander weekschema heeft met betrekking tot vaste activiteiten. Van de cliënten die zijn geïnterviewd gingen er maar 4 van de zes geïnterviewde actief naar de activiteiten toe. Uit de interviews met de cliënten bleek dat 2 cliënten niet op de hoogte waren dat zij mee konden denken over de inhoud van het programma van activiteiten. Één cliënt gaat nooit mee en nog een andere cliënt vindt de activiteiten niet leuk en passend. Twee cliënten waren wel op de hoogte dat zij mochten meedenken voor het huidige activiteitenaanbod.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 3: HOE WORDT ER VANUIT VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN GEKEKEN NAAR DAGBESTEDING?

De derde onderzoeksvraag is: “Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding”. Voor deze onderzoeksvraag zijn er interviews gehouden met de medewerkers van de afdelingen, de bewoners van de afdelingen en de ambassade van de activering. Er is een enquête gehouden met de activiteitenbegeleiders en deze resultaten zullen ook terugkomen in deze uitwerking. De uitgewerkte enquêtes en interviews zijn terug te vinden in bijlage 1.

§ Vanuit het perspectief van de medewerkers Atalanta

Geslacht		In dienst	
Man	1	Korter dan 2 jaar	3
Vrouw	4	Langer dan 2 jaar	2

De afkortingen A1, A2, A3, A4 en A5 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de medewerkers van Atalanta.

Wat is dagbesteding

Er wordt door de medewerkers gedacht aan een werkplek buiten Dorestad zelf, waar ze productiewerk kunnen doen of een tuingroep hebben (A1). Een vorm van activiteiten die aangepast is aan de mogelijkheden van de cliënt (A2). Ook wordt dagbesteding gezien door de medewerkers als activiteiten binnen en buiten de afdeling (A3). Verder wordt de fysio gezien als dagbesteding door een medewerker (A4). Als laatste wordt dagbesteding gezien als structuur bieden, zodat de cliënten wat te doen hebben (A5).

In hoeverre zijn jullie op de hoogte van het aanbod van dagbesteding?

Alle medewerkers zijn op de hoogte van de vaste activiteiten, zoals de bingo op maandagmiddag (A1, A2, A3, A4, A5).

Wat is de impact van dagbesteding

Een medewerker denkt dat als er geen activiteitenbegeleiding of dagbesteding zou zijn, er ook niets gebeurd op de afdelingen. Het wordt gezien als een meerwaarde voor de kwaliteit van leven (A2). Er wordt benoemd dat je ook merkt dat mensen van de activiteiten genieten (A4). Als laatste wordt er verondersteld dat de dagbesteding en activiteiten kunnen aansluiten bij de structuur en het psychische welbevinden van de cliënt (A5). Twee

medewerkers hebben hier niet individueel op gereageerd, maar gaven wel aan dat ze het met hun collega's eens waren (A1, A3).

Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

Vier medewerkers zouden graag meer activiteiten willen zien, waaronder meer één op één begeleiding (A1, A2, A3, A4). Verder zou één medewerker willen dat het aanbod wat breder is, zeker op de revalidatieafdeling waar ook soms jongeren binnen komen (A5).

Luzerne

Geslacht		In dienst	
Man	2	Korter dan 2 jaar	1
Vrouw	1	Langer dan 2 jaar	2

De afkortingen L1, L2 en L3 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de medewerkers van Luzerne.

Wat is dagbesteding

De medewerkers verstaan onder het begrip dagbesteding: wandelen met de mensen, zorgen dat ze naar een activiteit kunnen gebracht worden (L1). Dat de mensen een zinvolle daginvulling hebben (L2). Verder vindt een medewerker dat je de cliënten moet belonen voor de activiteiten die ze ondernemen, dat je de lat wat hoger moet leggen dan alleen activiteiten ondernemen, denk bijvoorbeeld aan werkzaamheden binnen de afdeling (L3). Verder heeft dagbesteding tot nut dat de dag voor de cliënten zinvol wordt (L2) en dat dagbesteding bijdraagt aan de eigenwaarde van de cliënten en dat de cliënten ook horen te werken; dat wordt gezien als een nuttige dagbesteding (L3).

In hoeverre zijn jullie op de hoogte van de dagbesteding?

Eén medewerker gaf aan op de hoogte te worden gehouden door de activiteitenbegeleiders van wat voor activiteiten te doen zijn, daar krijgen zij een mail over. Verder hangt er op elke afdeling een A4 met de wekelijkse activiteiten die worden georganiseerd (L2). De twee andere medewerkers waren hier ook van op de hoogte.

Impact van dagbesteding

Eén medewerker van Luzerne ervaart de dagbesteding als zinvol en het zorgt voor een betere eigenwaarde van de cliënt (L3). Dagbesteding is ook erg belangrijk, de mensen lopen nu doelloos rond en zitten af te wachten tot dat er iets gaat gebeuren, want eigenlijk gebeurt er niet zoveel (L1). Verder wordt er verondersteld dat de cliënten beloond moeten worden voor hun dagbesteding (L3).

Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

De dagbesteding kan volgens één medewerker meer op maat (L1), twee medewerkers gaven aan dat niet alleen de makkelijke cliënten mee doen met de activiteiten (L1, L3). Onder de makkelijke cliënten wordt volgens de twee medewerkers verstaan de bewoners die altijd mee gaan met de activiteitenbegeleiders. Ook zijn dat bewoners die meegaand zijn en niet moeilijk in hun gedrag. De derde medewerker heeft geen reactie opgegeven (L2).

Icarus

Geslacht		In dienst	
Man	0	Korter dan 2 jaar	0
Vrouw	2	Langer dan 2 jaar	2

De afkortingen I1 en I2 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de medewerkers van Icarus.

Wat is dagbesteding

Wat de mensen doen per dag (I1), en de daginvulling van de cliënten (I2).

In hoeverre zijn jullie op de hoogte van de dagbesteding?

Er wordt een schema uitgeprint met de wekelijkse activiteiten die worden georganiseerd door de activiteitenbegeleiders, ook kunnen de medewerkers vragen stellen aan de activiteitenbegeleiders op de afdeling (I1, I2).

Impact van dagbesteding

Volgens de medewerkers is het belangrijk dat de cliënten afleiding hebben. Als de activiteitenbegeleiders op vakantie zijn wordt er door de medewerkers opgemerkt dat de cliënten onrustiger worden omdat ze niets te doen hebben (I2). De medewerkers merken dat de cliënten zich terug gaan trekken als er weinig activiteiten worden georganiseerd (I1).

Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

De medewerkers vinden dat er meer activiteiten kunnen worden georganiseerd door de activiteitenbegeleiders en dat het aanbod meer op maat kan (I1, I2).

§ Vanuit het perspectief van de bewoners
Luzerne

Geslacht

Man	0
------------	---

Vrouw	2
--------------	---

De afkortingen C1 en C2 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de cliënten van Luzerne.

Wat is dagbesteding

Dagbesteding wordt gezien door de cliënten als activiteiten doen op de afdeling en zowel buiten de afdeling, samen met de activiteitenbegeleiders (C1, C2).

Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

Een cliënt gaat elke maandagochtend zwemmen. Verder wordt er wekelijks meegedaan met de activiteiten die worden aangeboden door de activiteitenbegeleiders, zoals bijvoorbeeld wandelen. Vrijdagochtend is er ook een inloop bij de activiteitenbegeleiders en daar kunnen de cliënten dan koffie drinken (C1). Een andere cliënt wordt 's ochtends geholpen met opstaan, dan gaat de cliënt ontbijten en dan gaat de cliënt in de woonkamer zitten of op de eigen kamer (C2).

Is deze dagbesteding passend voor u?

De dagbesteding wordt als passend ervaren omdat de activiteiten leuk zijn om te doen (C1). Verder wilt een andere cliënt niet meedoen met de activiteiten omdat zij deze niet leuk vindt (C2).

Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

C1 zou graag meer activiteiten willen doen.

Levert dagbesteding wat op voor u?

Dagbesteding levert wat op in het dagelijkse leven omdat het fijn is om bezig te zijn (C1). Verder vindt de cliënt wandelen ook erg fijn, zodat zij misschien beter kan slapen in de nacht (C2).

Mag u meedenken over de inhoud?

Beide cliënten hebben het gevoel dat ze niet mogen meedenken over de inhoud van dagbesteding (C1, C2).

Geslacht

Man	1
------------	---

Vrouw	1
--------------	---

De afkortingen C1 en C2 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de cliënten van Icarus.

Wat is dagbesteding

Dagbesteding wordt gezien als activiteiten (C1) zoals een potje kaarten, sjoelen of dammen (C2).

Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

In de ochtend worden de cliënten verzorgd, daarna gaan ze eten in de woonkamer (C1, C2). Verder wordt er geprobeerd door de cliënten om het zichzelf naar hun zin te maken, bijvoorbeeld om een potje te gaan dammen of te gaan kaarten (C2).

Is deze dagbesteding passend voor u?

De activiteiten die worden aangeboden worden niet als leuk ervaren, het aanbod is niet passend voor wat de cliënt wil gaan doen (C1). Verder wordt het aanbod als wel passend ervaren omdat de activiteiten aansluiten bij de behoefte van de cliënt. (C2).

Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

Het aanbod kan passender (C1) en het aanbod is prima zo (C2).

Levert dagbesteding wat op voor u?

Nee, de cliënt gaat hier nu niet naar toe (C1) en het levert een gezellige dag op (C2).

Mag u meedenken over de inhoud?

Geen idee (C1), Ja, er mag worden meegedacht (C2).

Geslacht

Man	0
------------	---

Vrouw	2
--------------	---

De afkortingen C1 en C2 die gebruikt worden in de volgende uitwerking van het interview staan voor de cliënten van Atalanta.

Wat is dagbesteding

Dagbesteding wordt gezien als dingen ondernemen op de afdeling, jezelf een doel geven voor de dag (C1). Verder wordt dagbesteding gezien als activiteiten die worden georganiseerd door de activiteitenbegeleiders (C2).

Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

In de ochtend worden allebei de cliënten geholpen om uit bed te komen, zij gaan dan eten. Verder gaat één cliënt op maandag en woensdag ochtend naar de beweging (fysio) (C2). Verder worden er ook activiteiten ondernomen zoals de bingo (C1).

Is deze dagbesteding passend voor u?

De activiteiten die worden georganiseerd worden als passend ervaren, schilderen op muziek valt er in de smaak (C2). Verder de andere activiteiten zoals een bingo, high tea e.d. worden als prettig ervaren (C1).

Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

Nee, het aanbod wordt als passend ervaren (C1, C2).

Levert dagbesteding wat op voor u?

Het levert een doel voor de dag op (C1), verder wordt het als gezellig ervaren (C2).

Mag u meedenken over de inhoud?

Er wordt gedacht van wel (C1, C2).

§ Vanuit het perspectief van de Ambassade van de Activering

Het volgende interview is gedaan met de initiatiefneemster van de Ambassade van de Activering.

Wat is dagbesteding

Wat er wordt verstaan onder dagbesteding is bezig zijn met dingen die je leuk vindt om te doen. Wat dagbesteding voor de Ambassade van de Activering inhoudt is dat je een goed dag en nachtritme hebt en dat je iets te doen hebt op een dag. Naar activering toe is het gewoon heel belangrijk dat mensen dingen gaan doen die zij leuk vinden en ook weer de waardering krijgen van de activiteit die ze doen. De cliënten hoeven niet continu bezig te zijn met het stukje ziek zijn, maar met het gezonde gedeelte die het wel doet. En daar probeert de Ambassade van de Activering in te zoomen naar het stukje wat iemand nog wel kan. Vanuit de Ambassade van de Activering wordt er gekeken naar de persoon, waar de cliënt goed in is en dat wordt gestimuleerd. Daarin probeert de Ambassade van de Activering de mensen ook een zingeving te geven in hun eigen bestaan. Het is belangrijk dat het aangenaam wordt gemaakt voor de cliënten die leven op de terreinen van de instelling.

Dagbesteding is belangrijk en dat geeft je ook het gevoel dat je gewaardeerd wordt, je bent onder de mensen. Activiteitenbegeleiding is niet alleen maar potten bakken en bloemstukjes maken, het is veel meer. Het is meer kijken naar wat wil iemand en niet denken voor een cliënt. Het is echt kijken naar wat wil jij als cliënt, waar wordt jij gelukkig van, hoe kunnen wij dat haalbaar maken en vooral niet gaan denken voor de cliënt, dat kan hij/zij zelf wel. Autonomie is daarin erg belangrijk, iedereen heeft het recht om zijn eigen regisseur te zijn. Door de ambassade proberen ze ook te kijken naar cliënt centraal, dus dat het echt draait om de cliënt en wat hij/zij wil.

Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven?

De Ambassade van de Activering werkt niet aanbod gericht maar vraaggericht. Er is dus geen vast aanbod van activiteiten of dagbesteding.

Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten?

Het is heel belangrijk als mensen gewaardeerd worden om wat ze doen en om deel te zijn van een gemeenschap, dat je daar bij hoort. Iedereen heeft behoefte aan een compliment en erkenning voor het werk dat zij hebben verricht.

Onderzoeken jullie de behoeften van de cliënten, zo ja hoe?

De Ambassade van de Activering wil op alle afdelingen een informatiepunt, daar worden de behoeften onderzocht van de cliënten.

§ Vanuit het perspectief van de activiteitenbegeleiders

De afkortingen AB1, AB2, AB3, AB4, AB5, AB6, AB7 en AB8 die gebruikt worden in de volgende uitwerking de enquêtes staan voor de activiteitenbegeleiders van Dorestad.

Wat is dagbesteding

Vier medewerkers gaven aan dat dagbesteding alles is wat een activiteit is, gevarieerd van gesprekken tot uitjes (AB1, AB2, AB3, AB8). Één medewerker beschreef dat dagbesteding activiteiten buiten de dagelijkse dingen om zijn zoals eten en slapen (AB4). Één medewerker gaf aan dat dagbesteding terugkerende activiteiten zijn die bewoners bezig houden (AB5), één medewerker beschreef dat het gericht is op het vraag en aanbod van de bewoners (AB6) en een laatste medewerker gaf aan dat de bewoners op een prettige manier een dag invullen (AB7).

Impact van dagbesteding

Twee medewerkers hebben genoteerd dat de impact van dagbesteding ontspanning biedt en uiting van emoties (AB1, AB7), één medewerker intimiteit (AB1) en twee andere medewerkers aandacht krijgen (AB1, AB5). Één medewerker veronderstelt onder de impact dat de bewoners zich prettig voelen en gemotiveerd worden (AB2). Een andere medewerker zei dat de dag zinvol wordt gemaakt van de bewoners (AB3). Verder wordt er door één medewerker gezegd dat de bewoners bezig worden gehouden, zij hebben iets om naar uit te kijken en het geeft regelmaat (AB4). Verder wordt de impact van dagbesteding gezien door twee medewerkers als afleiding van het ziek zijn en een daginvulling (AB5, AB8). De bewoners worden geactiveerd volgens één medewerker en voelen zich prettig (AB6). Een laatste medewerker gaf aan dat zo de dag gezellig wordt (AB8).

Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

Vijf medewerkers geven aan dat er behoefte is aan meer collega's (AB2, AB4, AB5, AB6, AB8), verder is er behoefte aan meer tijd en geld door één medewerker (AB4). Er kan beter overlegd worden door de vragen en bevindingen te bespreken met de collega's gaf één medewerker aan (AB3). Één medewerker gaf aan dat de behoeften beter moeten worden onderzocht van de cliënten (AB7). AB1 heeft deze vraag niet ingevuld.

§ Conclusie

De belangrijkste bevindingen van deze deelvraag zijn wel de mogelijkheden tot verbetering. Volgens de medewerkers van de afdelingen hebben zij behoefte aan meer activiteiten, meer één op één, het aanbod kan breder en meer op maat. Ook hebben zij de behoefte dat de moeilijk te stimuleren bewoners ook worden betrokken bij de huidige activiteiten. Twee van de cliënten hebben het gevoel dat zij niet mogen meedenken over de inhoud van de activiteiten. Één cliënt heeft hier geen idee van en drie andere cliënten denken dat zij wel mogen meedenken met het huidige aanbod van activiteiten. Wel vindt één cliënt dat het

aanbod passender mag en één andere cliënt vind dat er meer activiteiten mogen worden georganiseerd. De andere cliënten gaven aan geen verbeterpunten te hebben. Vanuit het oogpunt van de activiteitenbegeleiders wordt gezegd door 7 van de 8 dat ze meer collega's willen, meer tijd en geld, dat er beter moet worden overlegd met elkaar en dat de behoeften van de cliënten beter moeten worden onderzocht. Één activiteitenbegeleider heeft hier geen reactie op gegeven.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 4: WAT ZIJN DE MOGELIJKHEDEN EN BEPERKINGEN VAN DE AMBASSADE VAN DE ACTIVERING OM DAGBESTEDING TE IMPLEMENTEREN BINNEN PSYCHIATRISCH VERPLEEGHUIS DORESTAD?

De onderzoeksvraag is: "Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van de Ambassade van de Activering om dagbesteding te implementeren binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad". Deze onderzoeksvraag zal beantwoord worden door middel van een interview dat is gehouden met de initiatiefneemster van de Ambassade van de Activering. De uitwerking van het interview is terug te vinden in bijlage 1. Verder worden de mogelijkheden en beperkingen van de Ambassade van de Activering vergeleken met de wensen en behoeften van de medewerkers en activiteitenbegeleiders van Dorestad.

Mogelijkheden Ambassade van de Activering	Beperkingen Ambassade van de Activering
- Het aangenamer maken voor de cliënten binnen Dorestad, door een activiteitenaanbod wat meer vraaggericht is dan aanbodgericht. - Één ambassadeur op Dorestad, die de bewoners, medewerkers en activiteiten begeleiders informeren over de verschillende activiteiten die worden georganiseerd op het terrein. - Al zouden bewoners in aanmerking willen komen voor dagbesteding op het terrein, zou de Ambassade deze bewoners door kunnen bemiddelen naar verschillende dagbestedingscentra of activiteitencentra op of buiten het terrein. De ambassadeur zou eventueel met de bewoners mee kunnen gaan naar deze activiteiten of	- De communicatie die niet goed kan gaan tussen de Ambassade van de Activering en de medewerkers en activiteitenbegeleiders van Dorestad. - Weinig draagvlak op de afdelingen. - De doelgroep van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. De cliënten die daar wonen hebben behoefte aan intensieve zorg, zij zijn bijna allemaal afhankelijk van de begeleiding en/of verpleegkundigen. Waardoor er altijd een verpleegkundige mee zou moeten.

	Wensen/behoeften	Beperkingen
Medewerkers Atalanta, Luzerne en Icarus	Atalanta: Meer activiteiten, meer één op één, het aanbod van activiteiten mag meer aansluiten bij de wensen en behoeften van de cliënten. Koppeling Ambassade van de Activering alleen maar goed, meer activiteiten.	Atalanta: Hoe gaan de cliënten naar de activiteiten toe? Worden zij begeleid?
	Luzerne: Activiteiten kunnen meer op maat, niet alleen de makkelijke cliënten naar een activiteit brengen. Cliënten belonen voor hun deelname aan activiteiten. Koppeling Ambassade van de Activering wordt als goed ervaren.	Als je met de cliënten naar buiten gaat, moet er altijd een verpleegkundige mee. Is dit financieel haalbaar?
	Icarus: Meer activiteiten. Koppeling met de Ambassade van de Activering kan werken, meer variatie voor de bewoners voor als een activiteitenbegeleider ziek is. Aanbod meer gepaster voor de bewoners.	Wat is de Ambassade van de Activering met de activiteitenbegeleiders en het aanbod van activiteiten van plan?
Activiteitenbegeleiders Dorestad	Meer collega's, meer overleggen met elkaar, meer tijd en geld. De behoeftes	Beperking is dat er geen draagvlak is bij de activiteitenbegeleiders om

van de cliënten meer onderzoeken. Koppeling met de Ambassade van de Activering wordt door één activiteitenbegeleider gezien als iets positiefs, als het leidt naar betere dagbesteding is de samenwerking prima.

de koppeling te maken tussen de Ambassade van de Activering en de activiteitenbegeleiders van Dorestad. Verder wordt er als beperking gezien dat de groep medewerkers dan te groot wordt zodat de communicatie moeilijker kan verlopen en dat het vaste patroon van activiteiten veranderd.

§ Conclusie

Vanuit de verschillende afdelingen worden er een paar belangrijke punten genoemd met betrekking tot de mogelijkheden om de Ambassade te koppelen. Een mogelijkheid vanuit de Ambassade is dat zij Dorestad een vraaggericht aanbod kunnen bieden voor activiteiten, dat er één ambassadeur op de afdeling komt om te informeren en dat zij de bewoners eventueel kunnen doorbemiddelen naar dagbesteding of activering. De mogelijkheden vanuit de medewerkers van de afdelingen zijn dat er meer activiteiten kunnen komen, er meer vanuit één op één kan worden gewerkt, dat de activiteiten meer op maat zijn en dat het aanbod meer aansluit bij de behoeften en wensen van de bewoners. Ook wordt er verondersteld dat het belonen van de bewoners kan helpen om hen te stimuleren. De koppeling tussen de Ambassade en Dorestad wordt volgens de medewerkers als iets goeds ervaren. De activiteitenbegeleiders willen graag meer collega's, meer tijd en geld en meer overleggen met elkaar over de behoeften van de cliënten. De koppeling tussen de Ambassade en Dorestad wordt volgens één van de acht activiteitenbegeleiders als iets goeds ervaren.

De beperkingen van deze koppeling zijn volgens de Ambassade dat de communicatie met de afdelingen niet goed kan gaan, dat er weinig draagvlak kan zijn op de afdelingen en dat de doelgroep lastig is te stimuleren voor dagbesteding en/of activering. De huidige bewoners zullen bijna altijd een verpleegkundige mee moeten nemen. De beperkingen volgens de medewerkers zijn of deze koppeling wel haalbaar is zowel financieel als met de huidige bezetting. De beperkingen volgens de activiteitenbegeleiders zijn dat er geen draagvlak is voor deze koppeling bij zeven van de acht activiteitenbegeleiders. Verder zal het vaste patroon van activiteiten veranderen en wordt het een te grote groep van medewerkers.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 5: HOE WORDT ER BINNEN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN, ZOALS DORESTAD, GEWERKT AAN HET COMPONENT DAGBESTEDING?

In onderzoeksvraag vijf wordt er onderzocht hoe er binnen soortgelijke instellingen, zoals Dorestad, wordt gewerkt aan het component dagbesteding. Om deze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn er twee interviews gedaan met soortgelijke instelling. Één interview is gedaan met REAKT (TRACK) in Rotterdam, onderdeel van Parnassia. Het tweede interview is gedaan met DOEL in Naaldwijk, DOEL valt onder stichting Perspektief en GGZ Delfland. De uitwerking van de interviews is terug te vinden in bijlage 2.

Geïnterviewde	Diana van Weersch
Afdeling	Track locatie van REAKT waarin activering, cursussen, werkprojecten en dergelijke worden aangeboden om de cliënten weer terug de maatschappij in te begeleiden. Dit wordt of naar werk, betere dagbesteding of vrijwilligerswerk.
Doelgroep	Vanaf 18 jaar voor mensen met een psychische beperking.

Diana geeft aan dat dagbesteding in feite alles is wat je doet op een dag. Wat de afdeling eronder verstaat is dat je op een zinvolle, sociaal nuttige manier bezig bent om je dag te vullen. Haar insteek voor dagbesteding is dat er wordt gericht op herstel, zodat de cliënten uiteindelijk weer terug kunnen keren naar de maatschappij.

Diana geeft aan dat ze op de afdeling activeringsmedewerkers groepen hebben en activeringsmedewerkers ontwikkelingen. Zij verzorgen onder andere trainingen, het begeleiden van cliënten zowel 1 op 1 als in groepen en het productiewerk.

Diana veronderstelt dat de impact van dagbesteding iets is wat mensen nodig hebben om zo gezond mogelijk te kunnen zijn, binnen hun beperkingen. Het geeft zin aan het leven van de cliënt.

Het huidige aanbod van activiteiten is terug te vinden in bijlage 2.

De activiteiten zijn zover dat Diana weet nu meer aanbod gericht het kan volgens haar altijd meer vraaggericht. Door middel van de gesprekken die worden gehouden met de cliënten hebben de cliënten veel invloed op wat zij kunnen gaan doen als het gaat over dagbesteding, vrijwilligerswerk of andere activiteiten. De behoeften van de cliënten worden ook

onderzocht door middel van de gesprekken die met hen worden gehouden bij de intake en met de gesprekken met de trajectbegeleiders.

Omdat Diana van Weersch de voormalige manager bedrijfsvoering was van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad is er aan Diana gevraagd of zij nog tips had voor Dorestad wat betreft het onderzoek. De tip van Diana voor Dorestad is dat ze alle activiteitenbegeleiders een soort van trajectbegeleiders wil laten zijn. Nu zijn de activiteitenbegeleiders meer bezig met knutselwerkjes en dat is volgens Diana ook goed, maar ze zou liever willen zien dat er een traject met de bewoners wordt aangegaan. Zo zouden de activiteitenbegeleiders volgens haar meer vraaggericht moeten gaan werken dan aanbodgericht. Ook veronderstelt Diana dat de medewerkers van de afdelingen minder op zorg gericht moeten zijn en meer activeringsdenkend.

Geïnterviewde	Medewerker DOEL
Afdeling	Dagbestedingscentrum DOEL in Naaldwijk, valt onder GGZ Delfland en in samenwerking met stichting PerspeKtief.
Doelgroep	(Ex) GGZ Cliënten die vallen onder GGZ Delfland die zijn doorbemiddeld naar de dagbesteding in Naaldwijk. Zij kunnen met hun CIZ indicatie voor dagbesteding terecht.

Volgens de geïnterviewde wordt er onder dagbesteding verstaan: de cliënten een dagindeling geven. Op de locatie kunnen de cliënten komen werken, maar ze kunnen ook activiteiten doen. De geïnterviewde geeft aan dat DOEL niet alleen een activiteitencentrum is maar ook een activeringscentrum. Dit betekent dat de cliënten op de locatie komen voor hun vermaak, om uit huis te komen en om onder de mensen te komen. Onder werken wordt verstaan arbeidsmatig werken; daar krijgen de cliënten een vergoeding voor. Deze vergoeding bedraagt €1,20 per uur. Dit is voor de cliënten een opstap naar betaald of vrijwilligerswerk.

Dagbesteding wordt nu vormgegeven volgens een vast activiteitenaanbod, dat wordt samengesteld met de cliënten in het maandelijkse deelnemersoverleg. Dit betekent dat het activiteitenaanbod is gericht op de wensen en behoeften van de cliënten.

Het belangrijkste van de impact van dagbesteding is volgens de geïnterviewde de sociale contacten. Verder is het belangrijk volgens haar dat de cliënten hun huis uit komen en langzamerhand weer terug kunnen keren naar de maatschappij.

De geïnterviewde probeert ook zo veel mogelijk cliëntsturend te werken. Dit zodat de

cliënten hun eigen verantwoordelijkheden kunnen nemen tijdens de activiteiten die zij organiseren. De cliënten ervaren dit als prettig.

Het huidige aanbod van activiteiten is terug te vinden in bijlage 2.

§ Conclusie

De belangrijkste bevindingen zijn dat bij TRACK in Rotterdam het aanbod wordt bepaald door veel gesprekken aan te gaan met de cliënten over dagbesteding, wat zij willen doen en hun behoeften. Wel kan het aanbod nog wat meer vraaggerichter. Bij DOEL in Naaldwijk zijn ze naast een activiteitscentrum ook een activeringscentrum. Cliënten kunnen arbeidsmatig werken en krijgen hier een kleine vergoeding voor per uur. Dit kan als opstap bieden naar betaald werk. Verder is er een vast activiteitenaanbod dat door de cliënten is samengesteld door middel van een maandelijks deelnemersoverleg. Ook doen zij aan cliëntsturend werken. Dit betekent dat als de cliënten een activiteit willen doen zij dit ook zelf (onder begeleiding) kunnen organiseren en sturen.

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de interviews, enquêtes en het literatuuronderzoek naast elkaar gelegd. De resultaten worden vergeleken met elkaar en de overeenkomsten worden vastgesteld. Eerst worden de resultaten uit het literatuuronderzoek kort samengevat, daarna worden de resultaten vergeleken met de verschillende interviews en enquêtes. Er wordt gebruik gemaakt van titels, dit om het stuk zo overzichtelijk mogelijk te houden.

§ Vooronderzoek

Uit het informatiedocument van nieuwe medewerkers (2013) worden de verschillende ziektebeelden beschreven en de symptomen hiervan. Over het algemeen is het bij de bewoners van Dorestad zo dat zij weinig sociale contacten hebben. Het is van belang dat zij actief bezig blijven, structuur en hulp nodig hebben van de begeleiding. Als laatste is het van belang dat de bewoners gestimuleerd moeten worden in wat zij nog kunnen, dit om zo zelfstandig mogelijk te blijven.

§ Wat is dagbesteding

Uit literatuuronderzoek is gebleken dat dagbesteding alles is wat je dagelijks onderneemt aan activiteiten (*G. Kielhofner, 1985*). Verder zegt J. van der Born (2001) dat beweging ook valt onder het begrip dagbesteding en het zelf indelen en vormgeven van de tijd. Ook wordt dagbesteding gezien als doelen stellen en keuzes maken. W. Zeldenrust (1995) geeft aan dat het aanbod van activiteiten dat een bepaalde functie of doel heeft, valt onder dagbesteding. Als laatste wordt dagbesteding gezien als een structurele tijdsbesteding met een doel waarbij de cliënt actief wordt betrokken en die hen zingeving geeft. Dagbesteding wordt niet gezien als een reguliere dagstructurering of als een welzijnsactiviteit (*Nederlandse Zorgautoriteit, 2013*).

§ Wat veronderstelt de praktijk over dagbesteding

De medewerkers van Dorestad verstaan onder dagbesteding een werkplek binnen en/of buiten de afdeling, een vorm van activiteiten dat is aangepast aan de mogelijkheden van de cliënten, fysiotherapie (beweging), en structuur bieden. Verder verstaan de medewerkers onder dagbesteding het wandelen met de bewoners, zorgen dat de cliënten naar de activiteiten worden gebracht, zinvolle daginvulling en wordt er gezegd dat dagbesteding bijdraagt aan de eigenwaarde van de cliënt. Als laatste wordt er gezegd dat je de cliënten moet belonen voor hun bijdrage aan de activiteiten of werkzaamheden die zij hebben verricht. De cliënten van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad verstaan onder dagbesteding verschillende activiteiten op en buiten de afdeling met behulp van de activiteitenbegeleiders, ook wordt dagbesteding gezien als jezelf een doel geven voor de dag. De activiteitenbegeleiders verstaan onder dagbesteding alles wat een activiteit is buiten de dagelijkse dingen om zoals eten en slapen, verder ook terugkerende activiteiten gericht

op de vraag van de cliënten. De Ambassade van de Activering verstaat onder dagbesteding bezig zijn met de dingen die de cliënten als leuk ervaren, een dag en nacht ritme. De focus moet worden gelegd op het gezonde gedeelte in plaats van het zieke gedeelte van de cliënt en als laatste biedt dagbesteding zingeving en draagt het bij aan de sociale contacten. Volgens soortgelijke organisaties wordt dagbesteding gezien als alles wat je doet op een dag. Dat je op een zinvolle, sociaal nuttige manier bezig bent om je dag te vullen. Verder wordt er verstaan onder dagbesteding dat je een dagindeling hebt zoals werken of activiteiten, maar dagbesteding wordt ook gezien als activering.

Het begrip dagbesteding komt volgens de literatuur op een aantal punten overeen met hoe de praktijk tegen het begrip dagbesteding aan kijkt. Zo heeft de praktijk gezegd dat dagbesteding bijdraagt aan een zinvolle dagbesteding en alles is wat je dagelijks onderneemt. Wel zie je een duidelijk verschil met sommige antwoorden. In de literatuur wordt beschreven dat dagbesteding niet kan worden gezien als een gereguleerde dagstructurering of als een welzijnsactiviteit. Terwijl dit wel terugkomt in de antwoorden van sommige medewerkers.

§ Impact van dagbesteding

Ten aanzien van de impact van dagbesteding zegt de literatuur dat het wordt gezien als een zinvol bestaan. Dagbesteding draagt bij aan de autonomie van de cliënt, dat zij niet vereenzamen, dat zij erkenning en waardering krijgen en dat het bijdraagt aan de sociale contacten. (M. de Haan, 1997). Dagbesteding biedt ook perspectief (N. Wijnjeterp, 2013). Volgens G. Kielhofner (1985) kunnen mensen niet gezond zijn zonder enige vorm van dagbesteding. Dagbesteding is de basis voor het menselijke functioneren, tevens draagt dagbesteding ook bij aan het helingsproces. Verder draagt dagbesteding bij voor de cliënt zijn identiteit, status en geeft dagbesteding prikkels om actief te blijven. Het kan afleiding bieden van de symptomen (W. Zeldenrust, 1995). Als laatste heeft de impact van dagbesteding te maken met veiligheid bieden, gestructureerde activiteiten en het bieden van perspectief. Verder moeten de eisen voor dagbesteding niet te hoog en niet te laag liggen, dagbesteding moet een positieve betekenis krijgen en een stimulerende werking. Het proces is belangrijker dan het eindresultaat (J. van der Born, 2001).

§ Hoe denkt de praktijk over de impact van dagbesteding

De resultaten van het praktijkonderzoek geven echter aan dat de activiteitenbegeleiders dit zien als ontspanning, uiting van emotie, intimiteit en aandacht. Verder ook dat de bewoners zich prettig voelen en gemotiveerd worden om activiteiten te ondernemen. Als laatste draagt het volgens hen bij aan een zinvolle dag, regelmaat en afleiding van het ziek zijn. Volgens de medewerkers van de afdelingen wordt de impact van dagbesteding gezien als een meerwaarde voor de kwaliteit van leven, structuur bieden en dagbesteding geeft een bijdrage aan het psychische welbevinden van de bewoners. Verder wordt dagbesteding gezien als afleiding voor de bewoners en al laatste draagt dagbesteding bij aan de

eigenwaarde van de bewoners. Volgens de cliënten van de verschillende afdelingen biedt dagbesteding hun gezelligheid, een doel voor de dag en een betere nachtrust. Tevens worden de activiteiten als leuk ervaren door sommige cliënten. De Ambassade van de Activering veronderstelt dat de impact van dagbesteding belangrijk is omdat mensen zich dan gewaardeerd voelen, deel kunnen nemen aan de gemeenschap en de erkenning krijgen voor het werk dat de cliënten hebben verricht. Als laatste wordt de impact van dagbesteding gezien door soortgelijke instellingen dat dagbesteding bijdraagt aan de sociale contacten, dat mensen uit hun sociale isolement worden gehaald, herstel van eigenwaarde van de cliënt en dat dagbesteding zingeving biedt.

De impact van dagbesteding volgens de literatuur komt op vele punten overeen met hoe de praktijk hier tegen aan kijkt. Zo wordt volgens de literatuur beschreven dat dagbesteding bijdraagt aan het realiseren van een zinvol bestaan en biedt het erkenning. Dit komt overeen met wat de medewerkers en andere instellingen zeggen. De punten dit niet overeenkomen met de antwoorden uit de praktijk zijn dat dagbesteding bijdraagt aan de identiteit van de cliënten en zorgt dat de cliënten actief en geprikkeld blijven.

§ Deelvraag 2 Hoe dagbesteding nu wordt vormgegeven

Vanuit de activiteitenbegeleiders wordt het huidige aanbod van activiteiten zoveel mogelijk met de cliënten gemaakt. Vier van de zes geïnterviewde cliënten gaan naar de activiteiten toe, daarvan zijn er twee niet op de hoogte dat zij mee kunnen denken met het huidige activiteitenaanbod. Één cliënt vindt het huidige aanbod niet leuk en niet passend.

§ Deelvraag 3 Verschillende perspectieven

Vanuit de medewerkers is er behoefte aan meer activiteiten, zowel een breder aanbod als meer op maat. Verder is de behoefte vanuit de medewerkers dat er meer één op één activiteiten kunnen worden gedaan met de bewoners. Ook ligt de behoefte er dat ook de moeilijk te stimuleren cliënten mee gaan doen met de activiteiten. Twee van de zes cliënten hebben het gevoel dat zij niet mogen meedenken met het huidige aanbod van activiteiten, één cliënt van de zes heeft geen idee. De andere drie cliënten zijn wel op de hoogte. Wel vindt één cliënt dat het aanbod passender kan en één cliënt vindt dat er meer activiteiten kunnen worden georganiseerd. De activiteitenbegeleiders hebben in de enquête vermeld dat 7 van de 8 activiteitenbegeleiders behoefte hebben aan meer collega's, meer tijd en geld, er moet beter worden overlegd met elkaar en de behoeften van de cliënten moeten beter worden onderzocht. Volgens de opdrachtgever en tevens ook de manager bedrijfsvoering is er een eindeloos budget voor de activiteitenbegeleiders, dus dit zou geen probleem moeten zijn.

§ Deelvraag 4 Mogelijkheden en beperkingen koppeling Ambassade van de Activering

De mogelijkheden volgens de Ambassade is dat er een aanbod van activiteiten kan worden afgestemd op de vraag van de bewoners. Verder kan de Ambassade er voor zorgen dat er

één ambassadeur op de afdeling komt om informatie te geven over activiteiten binnen en buiten de afdeling. De medewerkers van de afdelingen zien verschillende mogelijkheden voor de koppeling. Zij willen meer activiteiten die ook meer één op één kunnen worden aangeboden, tevens willen zij dat de activiteiten meer op maat zijn en meer op de behoefte en wensen van de cliënten aansluiten. Tevens kunnen cliënten worden beloond voor hun deelname aan sommige activiteiten. De activiteitenbegeleiders zouden meer tijd, meer geld en meer collega's willen. Daarbij vond één van de acht activiteitenbegeleiders de koppeling een goed idee.

De beperkingen voor de koppeling volgens de Ambassade zijn de communicatie die met de afdelingen mis kan lopen, dat er geen tot weinig draagvlak is op de afdelingen en dat de huidige doelgroep van Dorestad lastig te stimuleren is. Een beperking volgens de afdelingen is dat er altijd een verpleegkundige mee zal moeten met de cliënten omdat zij niet zonder kunnen. Tevens wordt er getwijfeld of de koppeling wel haalbaar zal zijn binnen het huidige budget en de huidige bezetting. Een beperking van de activiteitenbegeleiders is dat er geen draagvlak is voor de koppeling, zeven van de acht activiteitenbegeleiders willen geen koppeling omdat anders het patroon van de vaste activiteiten zal veranderen en er een te grote groep met medewerkers ontstaat.

§ Deelvraag 5 Soortgelijke instellingen

Bij TRACK in Rotterdam wordt het activiteitenaanbod bepaald door de gesprekken die met de cliënten worden gevoerd. Het aanbod kan volgens de geïnterviewde wel meer vraaggerichter. Bij DOEL in Naaldwijk werken ze arbeidsmatig, dit houdt in dat de cliënten een kleine vergoeding krijgen voor het werk wat zij hebben verricht. Er is een vast activiteitenaanbod dat door de cliënten is vastgesteld. Zij hebben elke maand deelnemersoverleg, in dat overleg komen alle cliënten bij elkaar om het activiteitenaanbod te bespreken, evalueren en eventueel bij te stellen. Ook doet DOEL aan cliënt sturend werken, de cliënten hebben dan hun eigen verantwoordelijkheid over een bepaalde activiteit.

De uitkomsten van de analyse worden meegenomen in de conclusie in het volgende hoofdstuk.

CONCLUSIE

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag. Deze hoofdvraag wordt beantwoord door middel van de uitkomsten uit de eerder behandelde deelvragen.

De hoofdvraag luidt als volgt: *“Hoe kan de participatie van bewoners in de vorm van dagbesteding, georganiseerd door de ambassade van activering, binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, zo optimaal mogelijk ontwikkeld worden”.*

De hoofdvraag is opgesplitst in drie delen om op deze manier een zo overzichtelijk mogelijk antwoord te geven. Het antwoord op de hoofdvraag zal kort en bondig geformuleerd worden uit de informatie afkomstig uit de eerdere hoofdstukken.

§ Participatie van bewoners

Volgens de activiteitenbegeleiders worden de bewoners actief betrokken bij het maken van het huidige aanbod van dagbesteding, de bewoners kunnen de activiteiten aanvragen. Uit onderzoek blijkt dat cliënten dit anders tot niet ervaren. De bewoners weten wel dat ze activiteiten kunnen aanvragen, maar weten niet hoe dat in zijn werk gaat. Verder blijkt uit de interviews en enquêtes dat er niet altijd wat wordt gedaan met wat de bewoners willen. Dit omdat het niet altijd mogelijk en haalbaar is binnen het huidige budget en de tijd. Volgens de opdrachtgever en tevens ook de manager bedrijfsvoering is er een eindeloos budget voor de activiteitenbegeleiders. Hieruit valt te concluderen dat de medewerkers niet op de hoogte zijn van het huidige budget wat zij te spenderen hebben.

§ Ambassade van de Activering koppelen aan Dorestad

Vanuit de verschillende afdelingen wordt de koppeling tussen de Ambassade van de Activering als iets goeds ervaren, zo blijkt uit de interviews dat het aanbod van dagbesteding beter op maat kan en dat de Ambassade van de Activering hieraan kan bijdragen. Zij kunnen ervoor zorgen dat er cliënten één op één worden begeleid naar activiteiten toe, waar duidelijk behoefte aan is bij de medewerkers. Ook kan de Ambassade er voor zorgen dat bewoners op de hoogte zijn van activiteiten op het terrein. Tevens kunnen zij er ook voor zorgen dat er per bewoner wordt bekeken wat zij willen doen met betrekking tot dagbesteding, de Ambassade kan er voor zorgen dit samen met de bewoners te realiseren.

Wel is er een kanttekening te noemen over de koppeling omdat niet alle medewerkers op de hoogte zijn van wat de Ambassade van de Activering nu eigenlijk inhoudt. Het is dus van belang dat hier nog wat mee gedaan wordt. Vanuit de activiteitenbegeleiders is er maar bij één van de acht medewerkers draagvlak voor de samenwerking. De overige activiteitenbegeleiders staan niet open voor een samenwerking met de Ambassade van de Activering. Dit is zo benoemd omdat de activiteitenbegeleiders vinden dat het nu al zo goed gaat met de huidige activiteitenbegeleiders. Ook wordt er verondersteld dat de huidige

doelgroep toch nooit vrijwilligerswerk zal gaan doen of enige vorm van dagbesteding. Zij zijn niet op de hoogte wat de Ambassade van de Activering voor hen kan betekenen. Het is belangrijk dat er eerst draagvlak wordt gecreëerd bij de activiteitenbegeleiders omdat anders de koppeling nooit succesvol kan worden.

§ Hoe te ontwikkelen

Uit de informatie die is verkregen bij de medewerkers, activiteitenbegeleiders, bewoners en de Ambassade van de Activering lijkt het mij verstandig dat er eerst draagvlak moet worden gecreëerd bij de activiteitenbegeleiders. Zonder hun medewerking zal de Ambassade nooit succesvol gekoppeld kunnen worden aan het huidige activiteitenaanbod van Dorestad. Het zal uiteindelijk gaan om de samenwerking met de activiteitenbegeleiders. Het is van belang dat de Ambassade eerst contact zoekt met de activiteitenbegeleiders om hen een introductie te geven over wat de Ambassade kan betekenen voor Dorestad.

Het is van belang dat er iets moet worden gedaan aan het huidige aanbod van activiteiten. Uit de interviews met de medewerkers blijkt dat er meer behoefte is aan activiteiten die beter aansluiten bij de wensen en behoeften van de cliënten. Uit de interviews met de bewoners blijkt dat zij ook een gepaster aanbod willen en ook is het belangrijk om te vermelden dat niet alle bewoners die zijn geïnterviewd op de hoogte zijn in hoeverre zij kunnen meedenken met het huidige aanbod. Vanuit de activiteitenbegeleiders valt er te concluderen dat zij niet op de hoogte zijn van het huidige budget dat zij hebben te spenderen voor de activiteiten.

Vanuit de soortgelijke instellingen wordt meer vraaggericht gewerkt met betrekking tot het activiteitenaanbod. Als je kijkt naar DOEL in Naaldwijk, zij werken met een deelnemersoverleg elke maand. Eigenlijk zou je dit bij Dorestad ook in kunnen voeren voor de bewoners. Omdat het 151 bewoners zijn zal het niet haalbaar zijn om alle bewoners hierin te betrekken, maar de bewoners met de indicatie dagbesteding zouden hier wel bij betrokken kunnen worden. Ook zou er een cliëntenraad opgericht kunnen worden met betrekking tot passende activiteiten.

AANBEVELINGEN

De onderstaande aanbevelingen zullen in drie delen worden behandeld. Ten eerste zullen er algemene aanbevelingen worden gegeven. Daarna zullen er aanbevelingen worden gegeven over hoe de participatie van bewoners het beste kan worden georganiseerd. Als laatste zullen er aanbevelingen komen over hoe de Ambassade van de Activering gekoppeld kan worden aan Dorestad en hoe dit ontwikkeld kan worden.

§ Algemene aanbevelingen

- Jaarlijks behoefteonderzoek bij de cliënten van de verschillende afdelingen, in een passende werkvorm, zodat er een gepaster activiteitenaanbod kan ontstaan.

Dit zou een taak kunnen worden van het management en eventueel in samenwerking met de persoonlijk begeleiders. De passende werkvorm hierbij kan zijn door middel van een enquête of door middel van korte gesprekken met de cliënten. Het doel is om een gepaster activiteitenaanbod te realiseren wat aansluit bij de doelgroep. Dit plan zal zeker haalbaar kunnen zijn mits Dorestad een hoge prioriteit heeft voor een jaarlijks behoefteonderzoek.

- Een traject aangaan met de cliënten met een indicatie voor dagbesteding die dagbesteding willen gaan doen. Met een traject wordt bedoeld met een duidelijk startpunt en een duidelijk eindpunt voor de cliënt. Dit kan worden uitgevoerd door hun persoonlijke begeleider. Het traject is een onderdeel van het zorgplan, de eventuele doelen kunnen worden doorgegeven aan de activiteitenbegeleiders en/of de Ambassade van de Activering. Dit plan zal een zekere omschakeling zijn voor de persoonlijk begeleiders, maar het plan kan haalbaar zijn als er voldoende draagkracht is bij de medewerkers.

§ Participatie van bewoners

- Een duidelijk beleidsplan over participatie. Zo weten de bewoners en de medewerkers hoe zij kunnen participeren binnen Dorestad. Dit zodat het voor iedereen, zowel de cliënten en de medewerkers, duidelijk is wat het doel, het beleid en de mogelijkheden zijn binnen Dorestad ten aanzien van participatie. In het beleidsplan zou kunnen staan een duidelijk kader van de mogelijkheden, de financiën, wie is verantwoordelijk voor wat enzovoort. Als de prioriteit hoog ligt bij Dorestad zal dit plan zeker haalbaar zijn.

- Om de cliënten te motiveren om dagbestedingswerk te gaan doen of passende activiteiten, die te maken hebben met dagbesteding, kan er voor worden gekozen om de cliënten hiervoor te belonen. Er kan samen met de cliënten worden afgestemd wat voor de cliënten een prettig beloningssysteem is. Hierbij wordt er ook gewerkt aan de bewonersparticipatie.

- Een maandelijks deelnemersoverleg met de cliëntenraad zodat zij het huidige aanbod van activiteiten kan evalueren en eventueel bijstellen. Dit deelnemersoverleg gaat in samenwerking met de activiteitenbegeleiders. Ook als voor dit plan voldoende draagkracht creëert binnen het management en het personeel kan dit deelnemersoverleg haalbaar zijn

binnen de huidige doelgroep.

§ Ambassade van de Activering koppelen aan Dorestad & hoe te ontwikkelen

- Introductie van de Ambassade van de Activering aan de medewerkers, cliënten en activiteitenbegeleiders van Dorestad over wat de Ambassade voor Dorestad kan betekenen. Deze introductie moet nog wel gepland worden.
- Draagkracht creëren bij de activiteitenbegeleiders en bij de cliënten door middel van de introductie van de Ambassade. Tijdens deze introductie kunnen ervaringen met de Ambassade vanuit andere afdelingen worden gedeeld zodat er meer draagvlak kan ontstaan.

DISCUSSIE

In dit hoofdstuk worden de kwaliteiten en beperkingen van het onderzoek met betrekking tot de betrouwbaarheid, geldigheid en relevantie kort toegelicht.

Kwaliteiten (+) en beperkingen (-)

Betrouwbaarheid

- + De interviews met de medewerkers, de Ambassade van de Activering en verschillende instellingen zijn opgenomen met een recorder. Ook is er tegen de respondenten gemeld dat zij ten alle tijden de interviews mochten inzien.
- + De interviews zijn nagekeken door de begeleider en de opdrachtgever.
- + Na elk interview is er kritisch gekeken of alle vragen aan bod waren gekomen en of het interview de onderzoeksvragen dekte.
- + De keuze voor de geïnterviewden is verantwoord.
- + De literatuur is verkregen via databanken, zoals de HBO kennisbank en de bibliotheek van de Haagse Hogeschool.
- In verband met de korte tijdsduur en de hoeveelheid bewoners is er maar met zes bewoners een interview afgenomen. Hierbij kun je je afvragen hoe representatief die zes bewoners zijn.
- Het was een moeilijke doelgroep om te interviewen, de interviews met de bewoners zijn ook niet opgenomen met een recorder. Misschien past een andere vorm in plaats van een interview beter bij de bewoners.
- Er was veel weerstand vanuit de activiteitenbegeleiders met betrekking tot het onderzoek. Het is daarom lastig om een onderzoek te doen als er weinig draagkracht is.

Geldigheid

- + Het onderzoek is een inventariserend onderzoek met semi gestructureerde interviews en zijn met een recorder opgenomen.
- + De meeste informatie is verkregen bij Dorestad.
- + Alle informatie die is gebruikt en onderzocht hebben rechtstreeks betrekking tot het onderzoek en zijn relevant.

Relevantie

- + De theoretische relevantie van dit onderzoek is dat er binnen Dorestad nog nooit is onderzocht wat de impact is van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische ziekte. Verder was er weinig bekend in de praktijk wat dagbesteding nu eigenlijk inhield. Door dit onderzoek en door de interviews en enquêtes is er een duidelijk beeld ontstaan over hoe de praktijk over dagbesteding denkt en hoe de theorie daar over denkt. Met dit onderzoek weet de opdrachtgever wat

dagbesteding precies inhoudt en hoe dit verbeterd kan worden binnen de afdelingen.

Ervaringen

- + Het maken van een onderzoeksopzet, het doen van het onderzoek en het schrijven van een scriptie.
 - + Een strakke en haalbare tijdsplanning waardoor dit onderzoek met succes kon worden afgerond.

 - De grootte van het onderzoek, met name de verschillende afdelingen, de hoeveelheid bewoners en medewerkers waardoor er minder interviews zijn gehouden dan gepland.
-

LITERATUURLIJST

BOEKEN

- Born, J, van der. (2001). *Dagbesteding, meer dan tijdpassering*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum
- Keken, H, van. (2010). *Voor het onderzoek*. Tweede druk. Den Haag: Boom Lemma
- G.A.S. Koster Groos, van .(2010) *Beknopte handleiding bij de diagnostische criteria van de DSM IV-TR bureau editie*. Vijfde oplage. Amersfoort: Drukkerij Wilco.
- Jungen, IJ.D. & D. J. (2013). *Psychiatrie*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum (Eerste druk)
- Stel, J, van der. (2007). *Wat elke professional over verslaving moet weten*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Migchelbrink, F. (2005). *Praktijkgericht onderzoek in Zorg en Welzijn*. Amsterdam: SWP.
- Baarda, D.B. et al. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Groningen-Houten: Stenfert Kroese / Wolters
- Haan, M, de. (1997). *Wat wij zoal niet doen en moeten doen*. Amsterdam : APCP, Instituut voor Gebruikersparticipatie en Beleid
- Lauveng, A. (2007). *Morgen ben ik een leeuw*. Amsterdam: Archipel
- Kielhofner, G. (red). (1985). *Model of human occupation*. Baltimore: Williams & Wilkins
- Zeldenrust, W. (1995). *Dagwerk*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum
- Kar, E. v.d. e.a. (2003) *Rehabilitatie dat is toch normaal?!* Assen; Koninklijke van Gorcum BV.

INTERNET ARTIKELEN

- Kielhofner, G, Posetary Burk, J en Heard Igi, C. (December 1980, Volume 34, No.12) *A model of human occupation, Part 4. Assessment and Intervention*. Binnengehaald op 09-12-2013. URL: <http://ajot.aotapress.net/content/34/12/777.full.pdf>
- Forsyth, K & Kielhofner. (2006). *The model of Human Occupation: Integrating theory into practice*. In Duncan, E.A.S. (ed). 2006. *Foundations for practice in occupational Therapy*. 4th Edition. Elsevier Limited: London. Binnengehaald op 09-12-2013. URL: https://vula.uct.ac.za/access/content/group/9c29ba04-b1ee-49b9-8c85-9a468b556ce2/Framework_2/pdf/Model%20Of%20Human%20Occupation.pdf

Wijnjeterp, N. (2013). *Creativiteit werkt helend*. Stadsblad de Echo 6 februari 2013.
URL: http://www.deopstap.nl/images/deopstap/echo_de_opstap.pdf

OVERIGE BRONNEN

Verlint, B & Weersch, van D. (2011). *Beleidsplan Dorestad 2011-2013*. Parnassia p. 10

Informatiedocument Psychiatrische Verpleeghuis Dorestad nieuwe medewerkers. (2013)

CIZ Indicatielijzer. (2013). *Toelichting op de beleidsregels indicatiestelling AWBZ 2013*.

Versie 6.0. Binnengehaald op 18-11-2013

URL: http://www.ciz.nl/sites/ciz/files/filemanager/indicatiewijzer/Indicatielijzer_60.pdf

CIZ. (2012) *Van aanvraag tot indicatie*. Binnengehaald op 25-11-2013

URL: <http://www.ciz.nl/awbz-zorg/awbz-wegwijzer/van-aanvraag-tot-indicatie>

Nederlandse Zorgautoriteit (2013) *Bijlage 11 bij circulaire CARE/AWBZ/13/5c*.

S. Harchaoui. (2008). *Verkenning participatie*. Werkdocument 16 Raad voor
Maatschappelijke Ontwikkeling. Den Haag.

Reaktgroep. (2013). *Ambassade van de Activering in Den Haag*. Binnengehaald op 14-04-

2014 URL: <http://reaktgroep.nl/nieuws/ambassade-van-activering-in-den-haag>

Dinsi, J., den Dulk, J. & van Egmond, H. (2014). *Jaarverslag 2013 Ambassade van de
Activering*. Den Haag

Parnassia. (2013). Organisatie. Binnengehaald op 14-04-2014 URL:

<http://www.parnassia.nl/Service/Over-Parnassia/Organisatie>

Parnassia Groep. (2014). *Onze specialismen*. Binnengehaald op 15-04-2014 URL:

<https://www.parnassiagroep.nl/wie-we-zijn/onze-specialismen>

1. Bijlage deelvraag 4: Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding?
2. Bijlage deelvraag 5: Hoe wordt er binnen soortgelijke instellingen, zoals Dorestad, gewerkt aan het component dagbesteding.

In deze bijlage zullen alle interviews en enquêtes terugkomen van deelvraag 4 “Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding”? In deze bijlage zullen de interviews met de medewerkers van de afdelingen, de bewoners van de afdelingen, de activiteitenbegeleiders en de Ambassade van de Activering terugkomen.

Interviews met de medewerkers

Interview medewerkers Atalanta

25 februari 2014

1. Wat zijn jullie namen?

Peter, Anne, Tineke, Klaske en Bianca

2. Hoelang zijn jullie werkzaam op de afdeling?

Tineke 7 jaar, Klaske ruim 2 jaar. Peter een half jaar, en ruim 3 en half jaar in Dorestad en Bianca bijna 3 jaar. Anne 2 jaar.

3. Wat verstaan jullie onder dagbesteding?

T: Als ik echt aan dagbesteding denk, dan denk ik aan een werkplek buiten Dorestad zelf, dat ze daar naartoe gaan en bijvoorbeeld productiewerk kunnen doen of een tuingroep hebben of in ieder geval iets waar ze zich prettig bij voelen. K: Vorm van activiteiten die aangepast is aan de mogelijkheden van de patiënt. B: Voor mij is het ook breder dan alleen buiten, is het ook echt zeg maar het zou 1 op 1 kunnen zijn op de afdeling, maar ook buiten de afdeling. In groepsverband op de afdeling, of buiten de afdeling. Maar alles wat met activering en buiten het reguliere wat er al is: uit bed komen, eten etc. P: Ook fysio dat is natuurlijk ook dagbesteding, is niet per se een activiteit, ik zie dat wel als dagbesteding. A: Structuur bieden, dat mensen iets te doen hebben. Dat ze niet doelloos hun dag door gaan.

4. Hoe wordt de dagbesteding nu vorm gegeven?

K. De activiteitenbegeleiding organiseert dingen, als de mogelijkheid er is wordt er 1 op 1 begeleiding gegeven om een stuk te gaan wandelen, of eventueel met een groep en er is fysiotherapie of andere therapie, T: of af en toe een spelletje. B: Het grootste deel wordt gedaan door de activiteitenbegeleiders, zowel op als buiten de afdelingen, vakantie, dagjes uit, winkelen daar hebben zij een grote rol in.

Is dit dagelijks dat dit gebeurt?

B: De één is er 36 uur de andere 32 uur en één weekend om de vier weken. Dus ze zijn er wel heel veel, maar goed twee op vijftig man is natuurlijk niet heel veel.

Jullie hebben ook twee vaste activiteitenbegeleiders of meer?

B: We hebben er eigenlijk drie.

5. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten volgens jullie?

K: Ik denk als er geen activiteiten begeleiding of dagbesteding zou zijn, dat er ook niets

gebeurd. Ik zie het als een meerwaarde voor de kwaliteit van leven. P: Je merkt ook dat mensen er van genieten van de dingen die niet vaak voorkomen, zoals winkelen enzovoort. A: Ik denk dat het aan kan sluiten bij hun structuur en hun psychisch welbevinden.

6. In hoeverre zijn jullie op de hoogte van het aanbod van dagbesteding?

P: De vaste dingen weet ik wel, de bingo op de maandagmiddag. De andere dingen die zij doen dat regelen zij dan allemaal.

En wordt daar over gecommuniceerd met jullie vanuit de ABers?

B: Jawel, er hangt een rooster op de afdeling.

7. Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

B: Meer. Er zou veel meer 1 op 1, dat zou fijn zijn als dat meer kan. Nu probeer je toch omdat je maar 2 activiteitenbegeleiders hebt dingen in groepsverband te doen zoals je zoveel mogelijk mensen daarvan kan laten profiteren, terwijl er ook een grote groep is die dat ook 1 op 1 zal willen, maar dat dit niet kan omdat het aanbod van de Activiteitenbegeleiders te weinig is.

A: We hebben ook een periode gehad waarbij we veel jongeren op de afdeling hadden (23-25 jaar). Dan merk je wel dat we daar niet op zijn ingespeeld qua activiteiten, dus dan ga je al snel zoeken van nou kan ik ergens een playstation aansluiten. Dus dat is gewoon even wennen. Ze zitten niet te wachten op het knutselen en de bingo. Ja de bingo heel af en toe, en de uitjes naar ADO vinden ze dan wel weer leuk, maar andere dingetjes, dat is gewoon even wennen. Dat zijn we niet gewend dat er ineens een groep jongeren is. Nu is dat wel weer wat minder, maar dat is gewoon even inspelen op het moment van wat heb je binnen bij de revalidatie en waar is de behoefte naar.

Doen jullie ook behoeften onderzoek bij de cliënten?

T: Het wordt vaak meegenomen in het behandelplan, bij het psychisch welbevinden. Daar wordt natuurlijk naar de wensen gevraagd en de behoeftes en daar houden we wel rekening mee. En je probeert het maar het lukt niet altijd omdat er gebrek is aan tijd en aan personeel maar ook te weinig activiteitenbegeleiders.

8. Wat vinden jullie ervan dat Dorestad de Ambassade van de Activering wil koppelen aan het huidige aanbod van dagbesteding?

K. Ik denk dat het goed is om meer mogelijkheden te krijgen voor de activiteiten. P. Ik weet ook niet goed wat het aanbod gaat zijn van hun natuurlijk, dus ik vind het ook moeilijk om daar over te oordelen. B. Hoe meer mensen er over nadenken en meedenken, daar ben ik alleen maar voor.

9. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen volgens jullie?

Mogelijkheden zijn dat het aanbod meer kan. Beperkingen kunnen zijn dat als er geen begeleiding of vervoer voor is om aan te sluiten bij het aanbod.

Interview medewerkers afdeling Luzerne

3 maart 2014

1. Wat zijn jullie namen?

Albert, Charles en Francisca

2. Hoelang zijn jullie werkzaam op de afdeling?

Albert 10 jaar, Francisca 14 jaar, Charles 1 jaar.

3. Wat verstaan jullie onder dagbesteding?

A: Wandelen met de mensen, zorgen dat ze naar een activiteit kunnen gebracht worden, of de mensen naar een activiteit brengen. F: Dat de mensen een zinvolle daginvulling hebben.

C: Ik kom natuurlijk uit een andere cultuur, ik vind dat je ze moet belonen daarvoor, dus dat je bij wijze van spreke ook met anderen schoonmaken, afwassen en de keuken doen. Dat vind ik activering. Kijk, lopen en wandelen dat is ook wel een soort activering, maar ik denk dat je de lat daarin wat hoger moet leggen. F: Dat het zinvol wordt voor hen. C: Ja, daar krijgen ze hun eigenwaarde van, maar dan zal je ze ook moeten belonen. En als je naar REAKT kijkt, dan moet je de deur uit, dan krijg je twee euro per uur en dan ben je echt iets aan het doen. Ik vind dat je dat ook hier moet doen.

En waarom vindt u dat?

C: Zodat ze meer hun eigen waarde krijgen, dan ben je iets nuttigs aan het doen. Kijk wandelen is ook wel goed voor je, maar dat is een beetje dagelijks leven. Kijk wij moeten ook allemaal bewegen, dat moeten hun ook eigenlijk. Maar ze horen ook te werken, dat vind ik een nuttige dagbesteding.

4. Hoe wordt de dagbesteding nu vorm gegeven?

F: Ik werk natuurlijk alleen maar 's avonds dus ik heb niet echt een heel erg goed beeld van wat ze overdag allemaal doen. Er zijn maar een aantal mensen die actief naar REAKT gaan. A: Nu gaat er helemaal niemand meer naar REAKT.

En met de activiteitenbegeleiders beneden?

C: Ja, dat zijn natuurlijk alleen de makkelijke mensen die mee gaan. F: Ja, zijn altijd een beetje het zelfde, dezelfde mensen. C: Als je hier nu een dag loopt, je hebt nu hier een dag gelopen dan kun jij nu al zeggen wie daar naartoe gaat. Dat zijn niet de moeilijke mensen. Ik denk juist dat je de moeilijke mensen daar naartoe moet brengen. Dat is natuurlijk wel mijn ideaalbeeld om dat voor elkaar te krijgen, dat duurt wat langer.

5. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten denken jullie?

Zinvol, eigenwaarde, C: dat vind ik het belangrijkste. F: Ik denk ook dat dit heel belangrijk is. De mensen lopen nu een beetje doelloos rond en zitten af te wachten tot dat er iets gaat

gebeuren. Eigenlijk gebeurt er natuurlijk niet zoveel. Dus dan heb je natuurlijk ook niet het idee dat je belangrijk bent of nog iets betekent. C: Als je één van die cliënten neemt, die doet boven de afwas. Dat zou je moeten belonen, dan wordt het echt iets. Ik ga hier ook niet voor niks lopen.

6. In hoeverre zijn jullie op de hoogte van de dagbesteding?

A: We worden ook wel door de ABers op de hoogte gehouden wat voor dingen er te doen zijn of we krijgen daar een mail over. Er hangen papiertjes daar kun je op kijken.

Hebben jullie daar nog inbreng in?

C: Mocht iemand een goed idee hebben kunt diegene dat altijd loslaten.

7. Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

F: Ik denk het wel, ik denk dat meer op maat kan. C: Niet alleen de makkelijke lopers. F: Ja, precies want je bent er voor iedereen. C: Ook bijvoorbeeld mevr van R meenemen naar een dierentuin of een toneelstuk. Al zet ze daar de boel op zijn kop, nou jammer dan. Dan kan ook iedereen gelijk zien waarmee je aan het werk bent. F: Iedereen heeft daar ook recht op, niet alleen de mensen die wat makkelijker zijn. A: Het is meestal een geldkwestie vaak toch?. F: Ja, je zult zien dat als je inderdaad met de moeilijke mensen iets gaat ondernemen dat zij zich toch anders profileren dan wat wij verwachten van te voren. C: Nou ja, daar kan je natuurlijk de mensen op de dag “betaald” laten werken. Dan kunnen ze die kosten ook weer draaien toch.

8. Wat vinden jullie ervan dat Dorestad de Ambassade van de Activering wil koppelen aan het huidige aanbod van dagbesteding?

A: Dat is prima toch.

9: Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen om de Ambassade te koppelen aan het huidige aanbod?

C: Waar je in Dorestad tegen aan gaat lopen is je kunt behoorlijk wat activiteiten verzinnen, ook buiten de deur. Je zult altijd een verpleegkundige mee moet nemen, dat is denk ik waar je tegen aan gaat lopen. Je moet altijd een zorgende of gediplomeerde mee moeten nemen. En daar hangt een kostenplaats aan.

Charles de teamcoördinator van afdeling Luzerne staat open voor een pilot. Als de Ambassade van de Activering gekoppeld kan worden aan het huidige aanbod van dagbesteding dan wil afdeling Luzerne meewerken hieraan om dit te proberen.

1. Wat zijn jullie namen?

Vivian en Merel

2. Hoelang zijn jullie werkzaam op de afdeling?

Merel 3 jaar, Vivian 4 jaar.

3. Wat verstaan jullie onder het begrip dagbesteding?

M: Wat de mensen per dag allemaal gaan doen. V: De daginvulling.

4. Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven op de afdeling?

V: Voornamelijk door de AB en activiteitenbegeleiding. Ook wel door ons, wij wekken ze natuurlijk 's ochtends op bepaalde tijden. Sommige gaan hun eigen gang, en de AB komt hun soms meenemen of sommige mensen hebben vaste afspraken. M: Je hebt wel mensen die een vaste dagindeling hebben, vaste tijden opstaan, ontbijten enz.

En de AB organiseren die dagelijkse activiteiten?

V: We hebben drie ABers op de afdeling en er is wel iedere dag een activiteit. M: Al is er maar knutselen. Je hebt ook voetbal, zwemmen, buiten wandelen als het mooi weer is. Dat soort dingen.

5. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten denken jullie?

V: Ik denk dat het belangrijk is dat ze afleiding hebben. Je merkt het als er niks te doen is, bijvoorbeeld als de ABers vakantie hebben, dan worden ze onrustiger. M: Ze gaan zich terugtrekken.

6. In hoeverre zijn jullie op de hoogte van het aanbod van dagbesteding?

M: Er wordt per week een schema uitgeprint wat er wordt georganiseerd. Ook kunnen we vragen stellen aan de ABers op de afdeling. Er zit sowieso een ABER op de afdeling?

7. Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

M: Meer activiteiten.

Zijn het allemaal dezelfde bewoners die naar de ABers gaan, of meedoen aan activiteiten?

V: Ik merk wel dat ze iedereen willen betrekken, sommige mensen willen gewoon niet dus daar hoef je het ook echt niet aan te vragen. Er wordt wel naar gekeken welke cliënt er naar de activiteiten zijn geweest en dan proberen ze wel andere bewoners te vragen.

8. Wat vinden jullie ervan dat Dorestad de Ambassade van de Activering wil gaan koppelen aan het huidige aanbod van dagbesteding?

V: Ik ben wel benieuwd wat er met onze ABers gebeurt dan. Het is niet de bedoeling dat de Ambassade de ABers gaan overnemen, maar dat er een samenwerking komt. V: Misschien dat er dan ook meer variatie is voor de bewoners, en dat ze ook altijd ergens naartoe kunnen, als er een ABer ziek is of een vrijwilliger ziek is.

9. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen volgens jullie?

V: Beperking: Wat is de ambassade van plan?

M: Ik denk dat het beter is als het aanbod meer gepaster wordt voor de cliënten.

Enquête activiteitenbegeleiders

Beste activiteitenbegeleiders,

Mijn naam is Milou de Voogd en ik zit in mijn laatste jaar van de opleiding sociaal pedagogisch hulpverlener. Ik studeer af op het onderwerp dagbesteding. Hieronder in het kort mijn probleemanalyse.

Psychiatrisch verpleeghuis Dorestad wil in het vervolg samenwerken met de ambassade van activering, zij willen de ambassade van activering gaan koppelen aan de dagbesteding van psychiatrisch verpleeghuis Dorestad. Nu wil de opdrachtgever weten, wat er voor nodig is om dit succesvol te laten zijn en om te komen tot een activiteiten aanbod dat goed aansluit bij de doelgroep.

De hoofdvraag van mijn onderzoek is als volgt: *“Hoe kan de participatie van bewoners in de vorm van dagbesteding, georganiseerd door de ambassade van activering, binnen psychiatrisch verpleeghuis Dorestad, zo optimaal mogelijk ontwikkeld worden”.*

De deelvraag die bij deze enquête hoort is: Hoe wordt er vanuit verschillende perspectieven gekeken naar dagbesteding. Door middel van deze enquête wil ik in kaart brengen hoe jullie, de activiteiten begeleiders kijken naar dagbesteding.

De enquête bestaat uit negen open vragen.

Zouden jullie de enquête voor dinsdag 4 maart 2014 willen invullen en bij mij inleveren. Ik ben elke maandag en dinsdag aanwezig in de flexruimte op Dorestad. Als ik er door omstandigheden niet ben, zouden jullie de enquêtes bij Monica Toet willen inleveren. Alvast bedankt voor jullie medewerking.

Met vriendelijke groet,

Milou de Voogd

Enquête vragen

1. Wat verstaan jullie onder dagbesteding?

- Alles wat een activiteit is. Van gesprek tot op stap.
- Van alles, activiteiten, binnen en buitenshuis, gesprekken, boodschappen, uitjes.
- Alle activiteiten buiten de dagelijkse dingen zoals eten en slapen enzovoort.
- Terugkerende activiteiten die bewoners bezighouden.
- Richten op vraag en aanbod van de bewoners.
- Dat de bewoners zich op een prettige manier zijn dag invult.
- Van alle activiteiten binnen en buitenshuis, gesprekken, boodschappen, uitjes.
- Activiteiten die de bewoners aanspreken.

2. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten volgens jullie?

- Ontspanning, uiting van emotie, intimiteit en aandacht krijgen.
- Dat de bewoners zich prettig voelen en gemotiveerd worden.
- Het zinvoller maken van de dag van de cliënt.
- Ze worden bezig gehouden en hebben iets om naar uit te kijken en het geeft regelmaat.
- Aandacht, afleiding en daginvulling.
- Zo dat hij geactiveerd wordt, zich prettig voelt.
- Ontspanning.
- Ze worden bezig gehouden, zo dat de dag gezellig wordt.

3. Wat is jullie aanbod ten aanzien van dagbesteding?

- Culinaire, high tea, filmavond, bingo middag, bingo avond, spellen, punniken, breien, tekenen, schilderen, barbecue, sinterklaas vieren, kerst vieren, Koninginnedag vieren, bus uitje, wandelen, winkelen, koffie inloop, ergens koffie drinken, naar ADO Den Haag, speurtochten, creativiteitsmiddag, tuinieren, zwemmen.
- Heel veel
- Spel, creativiteit, beweging (in samenwerking met de fysio), naar buiten gaan / uitjes zoals naar Hoek van Holland, naar de watertuin in Naaldwijk, op bewonersvakantie.
- Verschillende workshops zoals tekenen, schilderen op muziek, tuinieren en activiteiten zoals: soepgroente snijden, evt fruit schoonmaken, tekenen, haken, wandelen e.d.
- Erg breed.
- Heel veel, alles waar de bewoner naar vraagt.
- Heel veel, alles wat de bewoner aanvraagt.
- Workshops en soep maken, cake maken.

4. Hoe komen jullie tot een activiteitenaanbod?

- Kijken waar een bewoner behoefte aan heeft en kijken of dit past aan tijd en budget. Kijken voor nieuwe activiteiten.
- Door gesprekken met de bewoners te houden. Huiskamer besprekingen te houden.
- Gesprek met bewoners aangaan.

- Overleggen met het gehele activiteitenteam.
- Gesprek voeren met bewoners, wat zij willen, kunnen en vroeger gedaan hebben.
- Wij gaan op de vraag van de bewoner in (zo ver dat mogelijk is), wij overleggen met elkaar hoe het mogelijk is.
- Gesprek voeren met bewoners wat zij willen kunnen en vroeger gedaan hebben.
- Overleggen

5. Hoe onderzoeken jullie de behoefte van de cliënten tav dit aanbod/dagbesteding?

- Vragen aan bewoners, evalueren van de activiteiten die worden georganiseerd.
- Gesprekken te voeren, welke activiteit bij bewoner past.
- Vragen aan bewoners hoe ze de activiteiten vinden, animo bij bewoners bekijken en zien wat de behoefte daarvan is (bij activiteit).
- Vragen aan bewoners en bedenken met de bewoners.
- In vorm van gesprekken zowel van bewoner/familielid.
- Wij vragen het aan de bewoners, door middel van een gesprek.
- Vragen aan bewoners hoe ze activiteiten vinden, animo bij bewoners bekijken.
- Bedenken met en aan de bewoners.

6. Hoe betrekken jullie de cliënten in het maken van een passend aanbod?

- Vragen te stellen.
- Door te vragen hoe bewoners een activiteit willen hebben (helpen).
- Vragen naar behoefte in activiteiten.
- Communiceren.
- Bewoners zo goed mogelijk motiveren en stimuleren. Sommige bewoners hebben vaste afspraken over hun deelname tijdens de activiteiten.
- Door hen uit te nodigen.
- Vragen naar de bewoners wat voor activiteiten willen ze doen.
- Communiceren met de cliënten na elke activiteit wat zij ervan vonden, wat beter kan de volgende keer. Deze uitkomsten worden meegenomen in het teamoverleg van de activiteitenbegeleiders.

7. Zien jullie mogelijkheden tot verbetering?

- Niet ingevuld
- Meer collega's
- Ja, nog meer vragen en bevindingen delen met collega's.
- Meer tijd en personeel en financiën.
- Uitbreiden van AB team.
- Meer collega's.
- Ja, dat de behoeften beter worden onderzocht.
- Meer personeel.

8. Wat vinden jullie ervan dat Dorestad de Ambassade van de Activering wil koppelen aan het huidige aanbod van dagbesteding?

- Dat was nog niet bekend
- Wij wisten hier niks van, het gaat zo goed bij ons, we horen er graag meer van.
- Als het leidt naar betere dagbesteding en samenwerking in de A.B. wel prima.
- Is mij niet bekend.
- Wij hebben van de Ambassade nooit wat vernomen! Wat is de reden om hier nu mee samen te werken?
- Wij wisten hier niets van, we horen er graag meer van.
- Wij wisten hier niets van, we horen er graag meer van.
- Is mij niet bekend.

9. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van deze koppeling volgens jullie?

- Geen idee.
- Niet ingevuld.
- Beperking: nog grotere groep, moeilijke communicatie, vast patroon zal/zou veranderd kunnen worden.
- Is mij niet bekend.
- Niet ingevuld.
- Kom er eens over praten.
- Geen idee.
- Is mij niet bekend.

17-03-2014

Werkoverleg gehad met ABers. Vonden het niet nodig dat de Ambassade van de Activering aan zou sluiten bij Dorestad, het gaan nu al zo goed met de huidige ABers. Geen draagvlak voor samenwerking, of ambassadeur op de afdeling. De meeste bewoners zullen toch geen vrijwilligerswerk gaan doen of dagbesteding.

Interviews met de cliënten

Afdeling Luzerne

3 maart 2014

1. Wat is uw naam?

- Mevr. De J.
- Mevr. V

2. Hoelang verblijft u al op Dorestad?

- Nu 5 jaar.
- Weet ik niet hoelang ik hier woon.

3. Wat verstaat u onder het begrip dagbesteding?

- Activiteiten doen.
- Activiteiten.

4. Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

- Elke maandagochtend ga ik zwemmen. Verder doe ik wekelijks mee met de activiteiten die worden aangeboden door de activiteitenbegeleiders, zoals wandelen. Vrijdagochtend is er ook een inloop bij de activiteitenbegeleiders en daar kunnen we dan koffie drinken.
- Ik wordt 's ochtends geholpen met opstaan, dan ga ik ontbijten en ga ik in de woonkamer zitten of op mijn kamer.

5. Is deze dagbesteding passend voor u?

- Ik vind de dagbesteding wel passend omdat ik de activiteiten leuk vind om te doen.
- Ik wil niet meedoen aan de activiteiten.

6. Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

- Ja, ik zou liefst meer activiteiten willen doen.
- NVT

7. Levert dagbesteding wat op voor u?

- Ik vind het erg leuk om te doen, zo ben ik bezig.
- Vandaag wilde ik graag mee wandelen zodat ik misschien vannacht goed kan slapen, ik heb namelijk al een paar nachten niet kunnen slapen.

8. Mag u meedenken over de inhoud?

- Niet echt, is meer een aanbod van activiteiten.
- Ik ga nooit mee.

1. Wat is uw naam?

- Mevr. A
- Dhr. B

2. Hoelang verblijft u al op Dorestad?

- Ik zou het niet weten.
- Al heel lang, ik weet niet precies hoelang.

3. Wat verstaat u onder het begrip dagbesteding?

- Activiteiten.
- Wat ik leuk vind om te doen is kaarten, sjoelen en dammen.

4. Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

- In de ochtend wordt ik verzorgd, daarna ga ik eten in de woonkamer en zitten in de woonkamer.
- Ik probeer het mezelf naar mijn zin te maken, door bijvoorbeeld te gaan dammen of te gaan kaarten.

5. Is deze dagbesteding passend voor u?

- De activiteiten die worden aangeboden vind ik niet leuk, het aanbod is niet passend aan wat ik wil. Ik hoef echt niet te gaan punniken, daar heb ik geen zin in. Ik vind bijvoorbeeld schoonheidsspecialist wel erg leuk om te doen, maar dat wordt niet aangeboden.
- Ja hoor, ik heb het prima naar mijn zin. Ik ga regelmatig naar de activiteitenbegeleiders toe. Ik vind het leuk om naar een voetbalwedstrijd te gaan en dit wordt door hun georganiseerd.

6. Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

- Ja ik zou graag wat anders willen doen dan wat zij aanbieden.
- Nee, ik vind het wel prima zo.

7. Levert dagbesteding wat op voor u?

- Nu niet want ik ga nooit naar de activiteitenbegeleiders.
- Het levert mij een gezellige dag op.

8. Mag u meedenken over de inhoud?

- Niet dat ik weet.
- Ik mag zeker met ideeën komen.

Afdeling Atalanta

1. Wat is uw naam?

- Mevr. C
- Mevr. K

2. Hoelang verblijft u al op Dorestad?

- 7 jaar.
- 5 jaar.

3. Wat verstaat u onder het begrip dagbesteding?

- Dingen ondernemen op de afdeling, jezelf een doel geven voor de dag.
- Activiteiten die worden georganiseerd door de activiteitenbegeleiders.

4. Hoe ziet een dag er voor u uit? Wat doet u zoal?

- In de ochtend wordt ik geholpen om uit bed te komen, daarna ga ik eten. Verder ga ik twee keer in de week naar de beweging toe.
- Ik ga als er bingo is graag naar de bingo toe.

5. Is deze dagbesteding passend voor u?

- Ja, ik vind schilderen op muziek erg leuk om te doen.
- Ja, ik vind de bingo en de high tea erg leuk.

6. Ziet u mogelijkheden tot verbetering?

- Nee
- Nee

7. Levert dagbesteding wat op voor u?

- Ja een doel voor de dag
- Ja het brengt gezelligheid.

8. Mag u meedenken over de inhoud?

- Ja, volgensmij wel.
- Ik dacht van wel.

Interview met de Ambassade van de Activering

1. Wat is uw naam?

Jamina Dinsi

2. Wat verstaat u onder dagbesteding?

Dagbesteding is een heel groot begrip. Wat ik versta onder dagbesteding is gewoon bezig zijn, met dingen die je leuk vind om te doen. Wat dagbesteding voor mij inhoudt is dat je een goed dag en nachtritme hebt en op een gegeven moment ook gewoon iets te doen hebt. En naar activering toe is het gewoon heel belangrijk dat mensen gewoon dingen gaan doen die zij leuk vinden en ook weer de waardering krijgen van de activiteit die ze dus meedoen. De cliënten hoeven niet continu bezig te zijn met het stukje ziek zijn, maar met het gezonde gedeelte die het wel doet. En daarin proberen wij in te zoomen, naar het stukje wat iemand nou wel nog kan. Wij kijken naar de persoon, waar diegene goed in is dat proberen we naar boven te halen. Daarin proberen we de mensen ook een zingeving te geven in het bestaan van hun in de zin van op de terreinen is het belangrijk dat het aangenaam wordt gemaakt voor de cliënten die zijn opgenomen.

Wat ook heel belangrijk is, is dat als jij wordt opgenomen op een afdeling, je komt binnen dat daar ook wordt gekeken naar dagbesteding. Dat als iemand richting huis vertrekt, richting zijn wijk dat hij ook zijn dagbesteding op orde heeft. Daar zou de ambassade een goede rol in kunnen spelen. Dit in de vorm van als de ontslagdatum is bekend dat er dan contact wordt opgenomen met de ambassade dat zij verder op kunnen pakken om degene door te bemiddelen naar de wijk toe. Dagbesteding is gewoon heel belangrijk en dat geeft je ook het gevoel dat je gewaardeerd wordt, je bent onder de mensen. Activiteitenbegeleiding is niet alleen maar potten bakken en bloemstukjes maken, het is veel meer. Het is meer kijken naar wat wil iemand, en niet denken voor een cliënt. Het is echt kijken naar wat wil jij als cliënt, waar wordt jij gelukkig van, hoe kunnen wij dat haalbaar maken en vooral niet gaan denken voor de cliënt, dat kan hij/zij zelf wel. Autonomie is daarin erg belangrijk, iedereen heeft het recht om zijn eigen regisseur te zijn. Door de ambassade proberen we ook te kijken naar cliënt centraal, dus dat het echt draait om de cliënt wat hij/zij wilt. Parnassia is nu bezig met activering, daar ben ik erg blij mee. Op deze manier proberen we toch eigenlijk duidelijk te gaan maken dat dagbesteding erg belangrijk is. Elk mens heeft behoefte aan waardering en dat stukje willen wij die mensen geven. We kijken op de terreinen van in hoeverre kunnen wij hier activering bieden zodat het wat aangener wordt voor de cliënten.

3. En hoe zie je dat voor bij Dorestad? Dat zijn natuurlijk mensen met chronische psychiatrische problematiek en verpleegzorg. Hoe zie je dat voor je?

Ik denk bij Dorestad dat je het eigenlijk aangener voor ze kan maken binnen de afdeling. Je kunt daar hele leuke activiteiten organiseren, maar vergeet niet dat er een groep is die geen bingo willen, die geen punniken willen. En die zoiets heeft van nee, ik wil een wandeling maken. Dat je die opties ook hebt. Ik adviseer dat al die activiteiten begeleiders van Dorestad

met elkaar gaan samenwerken. Zodat je ook een passend aanbod kan geven voor de cliënten.

Er wordt denk ik best wel wat georganiseerd op de afdelingen, het is alleen zo jammer dat als je bijvoorbeeld een high tea organiseert je maar acht man binnen hebt, terwijl als de andere afdelingen het weten dan kunnen die activiteitenbegeleiders bijvoorbeeld met een aantal cliënten naar de andere afdelingen toe.

4. Hoe zie jij dan de ambassade daarin? Wordt dat een samenwerking met de ABers of staat dat er weer apart van?

De ambassade moet je zo zien, de ambassade is een informatiepunt, geen activiteitenbegeleiding. Een informatiepunt over vrijwilligerswerk en dagbesteding. De bedoeling van de ambassade is om door te bemiddelen, van cliënt naar cliënt toe en ook een soort klankbord voor de mensen op de afdelingen die eigenlijk door het verplegend personeel een beetje, kijk die hebben het ook druk, dat je dat kan opvangen. Je bent eigenlijk altijd bezig met begeleiden naar activering. Als er iemand is die niet durft te gaan of een andere reden heeft waarom hij/zij niet meer naar een activiteit kan gaan, dan kun je de ambassadeur inschakelen van de Ambassade, en die kan dan mee. De ambassade is eigenlijk bedoeld om informatie te geven over alle dagbesteding in Den Haag, we zijn nu wel met twee klinieken bezig, we willen uiteindelijk alle afdelingen bemand hebben. Daarna willen we de wijk in met de Ambassade.

5. Dus jij ziet eigenlijk voor je op Dorestad, dat er in de toekomst 1 ambassadeur op Dorestad komt om informatie te geven aan de cliënten en medewerkers?

En ook de vraag meenemen hé, elke ambassadeur schuift aan bij een werktafeloverleg van stichting maatschappelijk steunsysteem, daar kunnen de ambassadeurs diverse casussen voorleggen en zo kan een cliënt weer verder bemiddeld worden.

6. Alleen bij de cliënten van afdeling Dorestad is dat zij daar blijven zitten totdat ze overlijden, deze cliënten zullen minder snel/niet meer terug de maatschappij in gaan. Dan wordt het wat moeilijker Milou, dan moet je ook gaan kijken naar de activiteitenbegeleiders. Hoe kunnen hun het zo aangenaam mogelijk maken voor de cliënten die daar zitten.

7. Want dat is nu dus het geval, daarom is bij mij de vraag van hoe ga je daar de ambassade daaraan koppelen?

Als ambassade kunnen wij natuurlijk ook aan de informatie komen van alle activiteiten die worden georganiseerd op bijvoorbeeld de brink of andere locaties op het terrein van Dorestad, op ook zowel het andere terrein. Daar hebben we wel invloed op. Als wij ervoor zorgen dat elke week de ambassadeur die naar Dorestad gaat, dat diegene flyers meenemen van wat er die week gebeurt. Dan zijn de bewoners ook op de hoogte van wat er op het terrein gebeurt, en dan zouden ze mee kunnen gaan.

8. Wil je dan dat er een samenwerking komt met jullie en de activiteitenbegeleiders en dat er maandelijks een overleg komt met de activiteitenbegeleiders en de ambassadeur?

Kijk wij zijn natuurlijk een informatiepunt. Op de nieuwe locatie van de Ambassade willen we ook elke drie maanden een werkoverleg plannen met alle activiteitenbegeleiders van het terrein. Het wordt niet echt een samenwerking, maar je moet het meer zien als door bemiddeling.

9. Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven?

Ambassade werkt niet aanbod gericht maar vraaggericht. Er is niet echt een vast aanbod, wij kijken naar de mogelijkheden die wij kunnen bieden voor de cliënt.

10. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten?

De impact die het heeft, het is natuurlijk heel belangrijk als mensen gewaardeerd worden om wat ze doen. En om deel te zijn van een gemeenschap, dat je daar bij hoort. Iedereen heeft behoefte aan een compliment en erkenning voor het werk dat zij hebben verricht.

11. Onderzoeken jullie de behoeften van de cliënten, zo ja hoe?

Wij willen sowieso alle afdelingen als informatiepunt. Ik vind eigenlijk dat activiteitenbegeleiders moeten realiseren dat hun rol erg groot is. En dat hun werk gewaardeerd wordt.

12. Wat zouden jullie kunnen bieden aan Dorestad?

Een informatiepunt zodat de medewerkers en cliënten weten dat de Ambassade van de Activering bestaat en wat zij allemaal doen. Ook moet het zo laagdrempelig mogelijk worden voor de cliënten.

13. Wat is de toegevoegde waarde van de samenwerking tussen de ambassade van de activering en Dorestad?

De toegevoegde waarde is dat de cliënten op de hoogte zijn wat er gebeurt op hun terrein waar zij leven.

14. Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen?

De mogelijkheden die er zijn is natuurlijk voor de cliënt een passender aanbod qua dagbesteding. Een beperking zou kunnen zijn dat de communicatie niet goed zal gaan tussen de ambassade en de afdelingen van Dorestad

In deze bijlage zullen de twee interviews terugkomen van deelvraag 5: “Hoe wordt er binnen soortgelijke instellingen, zoals Dorestad, gewerkt aan het component dagbesteding”.

Interview Diana van Weersch, TRACK locatie (REAKT) 24-02-2014

1. Wat is uw naam?

Mijn naam is Diana van Weersch.

2. Wat voor soort instelling/afdeling is dit?

Dit is een track locatie van REAKT, een track locatie is een locatie waarin activering, cursussen, werkprojecten en dergelijke worden aangeboden voor mensen met een psychische beperking om ze weer terug de maatschappij in te begeleiden. Of wel naar werk of wel naar een betere dagbesteding, vrijwilligers werk, dus dat is wat we hier doen.

3. Wat is het globale beeld van de doelgroep? Leeftijdscategorie?

We hebben geen kinderen, het is vanaf 18 jaar. Maar er zijn ook wat jongeren. Ik denk gemiddeld 30+.

4. Wat verstaan jullie onder het begrip dagbesteding?

Dagbesteding is in feite, dat is een lastig begrip al vind ik zelf. Want Dagbesteding is in feite alles wat je doet om de dag door te komen als je de term gewoon uit elkaar haalt. Wat we er hier onder verstaan is dat je op een zinvolle, sociaal nuttige manier bezig bent om je dag te vullen.

5. Hoe wordt dagbesteding nu vorm gegeven op de afdeling?

Op deze afdeling is het dat de mensen een intake gesprek krijgen, er wordt een trajectplan met ze afgesproken en dan wordt er echt gericht op herstel. Dan worden er trainingen gegeven, je ziet daar allemaal mapjes liggen. Training Nederlands, Engels, sociale vaardigheden, zelfredzaamheid, omgaan met beperkende overtuigingen, yoga, noem maar op alles om je beter in balans te krijgen, en om dingen te leren uiteraard. Bijvoorbeeld sollicitatietrainingen is echt gericht op hoe krijg je straks een baan en hoe presenteer je jezelf het beste.

6. Hebben jullie activiteiten begeleiders hier?

We hebben activeringsmedewerkers groepen en we hebben activeringsmedewerkers ontwikkelingen. De activeringsmedewerkers ontwikkelingen zijn meer gericht op het geven van trainingen, zij zijn over het algemeen ook hoger opgeleid, over het algemeen SPH. En de activeringsmedewerkers groepen zijn voornamelijk SPW 4 of MMZ opgeleid, even in grote lijnen.

7. Wat is de taak van de ABers in het vormgeven van de dagbesteding?

Als je deze locatie bekijkt dan heb je een stukje productiewerk, dat is niet zo groot hier, maar dat is wel een wezenlijk onderdeel van deze locatie. Daar staat meestal een activeringsmedewerker groepen, die begeleid, die kijkt en die houdt bij hoe het met de mensen gaat. Die zet dat dan ook in de computer, in het systeem, die kijkt of het allemaal

tussen de mensen goed gaat. Die is veel meer aan het beheersen, aan het kijken, aan het bijstellen. Als je dan de activeringsmedewerkers ontwikkelingen hebt, die zijn veel meer 1 op 1 bezig of in een groepje met zo'n training. Daar zit dan het verschil tussen.

8. Wat is de impact van dagbesteding voor de cliënten denkt u?

Ik denk heel groot. Ik heb net een interview gelezen, waar mensen met de politiek in discussie zijn gegaan en daar kwam dan naar voren dat dagbesteding ze helpt om niet verder af te glijden. Uit een sociaal isolement haalt of houdt. Dus op die manier echt bijdraagt aan herstel van eigenwaarde, dus dat is wat ik daar in grote lijnen terug gelezen heb.

En wat denkt u zelf?

Ik denk dat het een wezenlijk iets is wat mensen nodig hebben om zo gezond mogelijk te kunnen zijn, binnen hun beperkingen. Kijk we hebben allemaal beperkingen, alleen voor ons is het heel normaal dat we 's morgens opstaan en naar werk gaan of naar school gaan of iets waarbij we bezig zijn. En als dat niet vanzelfsprekend is en je staat niet stevig in je schoenen dan is zo'n dagbesteding of activering heel erg belangrijk voor mensen. Het geeft soort zin aan je leven bijna.

9. Wat is het huidige aanbod ten aanzien van dagbesteding, van dag tot dag ongeveer?

Daar hebben ze van die mooie schema's voor, die krijg je zo wel even. Dan weet je welke trainingen op welk moment zijn. Elke ochtend en middag wordt er productiewerk aangeboden, en dat is wel grappig ook. Wat wij wellicht dodelijk saai vinden en geestdodend dat is voor sommige mensen juist geestverrijkend en juist niet saai, maar fijn om bezig te zijn. Dus dan worden er plastic zakjes en dingetjes opgeplakt. En dan denk je van mijn god hoe houden mensen dat gewoon langer dan tien minuten vol, die zijn gewoon blij om dat drie uur te doen. Je moet ook je eigen beeld van wat is zinvol bijstellen, heb ik gemerkt.

Maandag	Nederlands Computereducatie
Dinsdag	Arbeidsmarktoriëntatie training – 6 lessen Mindfulness training – 8 lessen Omgaan met geld/budgetteren – 6 lessen CV & gesprekken – 4 lessen Sociale vaardigheden
Woensdag	Klantgericht werken – 4 lessen, 2 modules (e-learning) en 1 terugkomdag. Belemmerende overtuigingen – 6 lessen Werknemersvaardigheden – 4 lessen Onthaasten – 6 lessen
Donderdag	Pilates Schoonmaakproject Nederlands Regie over je eigen leven – 6 lessen Aan de slag met vrijwilligerswerk – 4 lessen Ken jezelf – 10 lessen

	Timemanagement Workshop – 1 les Levensbeschouwelijk
Vrijdag	Engels Computerles / support Maak een praatje (workshop) – 1 les Welkom bij TRACK (workshop) – 1 les

Verder wordt er elke ochtend en middag productiewerk aangeboden.

10. Werken jullie vraaggericht of bedenken jullie zelf de activiteiten?

Ik vind dat we meer vraaggericht moeten gaan werken, maar ik werk hier nu net drie weken dus ik kan niet zo goed 'vind ik' iets zeggen over of we erg aanbod gericht werken. Ik denk dat we iets teveel aanbod gericht werken, en dat we meer moeten ontdekken waar ligt de vraag van de cliënt. Dit is altijd moeilijk want wat jou vraag is kan de vraag van de buurman niet zijn. Dan is het dan weer de vraag kan je daar een passend aanbod op maken, is dat reëel is dat zinvol, is dat lonend? Maar uiteindelijk moet het financieel aan het eind van de maand weer kloppen.

11. Betrekken jullie de cliënten in het maken van een passend aanbod? Zo ja, hoe?

Wat wel goed is denk ik dat de cliënten echt goede 1 op 1 gesprekken krijgen, dat is ook wel het verschil met Dorestad. Wat betreft is dit een soort wereld van verschil, hier wordt echt gekeken van waar zit jou talent, wat zou je willen doen. Heb jij iets met schoonmaken? Gaan we kijken of we jou in een schoonmaakproject kunnen we je opleiden, trainingen geven en dan heb je een certificaat kan je later weer mee aan de slag. Dus er wordt wel gekeken van waar wordt je blij van. Want het heeft natuurlijk geen enkele zin om iemand in een schoonmaakproject te duwen als die dit in feite afschuwelijk vindt. Maar dan kan je misschien een kookproject aanbieden of computers uit elkaar halen.

12. Hoe onderzoeken jullie de behoefte van de cliënten tav dit aanbod/dagbesteding?

Ik denk dat daar de intake en de trajectbegeleiders een grote rol in spelen. De intake is de eerste die met de cliënten in aanraking komen. Die maken in feite een startfoto, van waar ben je nu, wat wil je en hoe gaan we dat voor elkaar proberen te krijgen. Die gaan vervolgens een indicatie aanvragen, met de bijbehorende financieringen uiteraard. Vervolgens krijgt iemand een trajectbegeleider toegewezen, die gaat degene ook weer 1 op 1 volgen. Die begeleidt de cliënt het hele proces. Die kijkt dus van werkt het nou een beetje? Of heb je eigenlijk misschien wel een verkeerde keuze gemaakt in het begin, dacht je dat je dat leuk vond, maar blijkt het iets heel anders te zijn, dan kunnen we natuurlijk kijken van is dat er wel, en kunnen we dat aanbieden. En hoe zorgen we voor groei. Het is wel echt gericht op groei, naar stapjes vooruit. En veel minder op behoud.

13. Heeft u nog tips en adviezen voor Dorestad?

Ja, ik zou alle activiteitenbegeleiders soort van trajectbegeleiders willen laten zijn. Want je hebt natuurlijk op Dorestad EVV (Eerst verantwoordelijke verzorgende of verplegende) maar die zijn veel meer met de zorg bezig, en op een of andere manier krijg je die er ook niet zo goed uit. Dus die hebben een aantal mensen onder hun hoede, meestal een stuk of vijf. Die in feite alles regelen, het eerste aanspreekpunt. Maar die zijn heel erg gericht op zorg en gezondheid, die zijn veel minder activeringsdenkend, dat zou ik sowieso veel meer willen in

Dorestad, maar je zou daar ook de koppeling met de activiteitenbegeleiders veel sterker kunnen maken. De activiteitenbegeleiders zijn nu veel meer bezig met knutseldingetjes, beetje bewegen, beetje tuin. Dit zijn allemaal goede dingen, maar er wordt veel minder een traject gelopen met een bewoner. Dat komt ook omdat er zoveel bewoners zijn. Maar als ik hier kijk bijvoorbeeld dan heeft een persoonlijk begeleider ook honderd mensen in haar caseload kan hebben, waar ze dus van bijhoudt hoe gaat het ermee. Dan zou je best dertig mensen per activiteitenbegeleider kunnen hebben, van dit zijn jou mensen, die hou je in de gaten. Maar dat doen ze niet. Je zou eerst de koppeling moeten maken, want als jij weet dit zijn mijn bewoners daar moet ik voor zorgen dat zij een passend aanbod krijgen, dan ga je ook anders denken. Dan ga je ook anders naar je aanbod kijken. Dat zou mijn tip zijn voor Dorestad, om mensen toch meer op hun wensen te bedienen daar. Dat zou nog niet eens zozeer talenten te hoeven zijn, maar meer de wens van waar wordt je nou blij van. Dat gun je iedereen, maar als je in Dorestad woont dan is elk stukje blijdschap, elk sprankje is iets wat je moet koesteren. Dat zou mijn tip zijn.

Interview DOEL Naaldwijk 25-03-2014

Wat is uw naam?

Natasja

Wat voor soort instelling/afdeling is dit?

Dit is dagbesteding, het is onderdeel van GGZ Delfland en in samenwerking met stichting PerspeKtief.

Wat verstaan jullie onder het begrip dagbesteding?

Wij verstaan eronder, mensen een dagindeling te geven. Sommige mensen komen hier om te werken en andere mensen komen hier om activiteiten te doen. We zijn niet alleen een activeringscentrum maar ook een activiteitencentrum. Dus mensen komen hier voor hun vermaak, maar ook om uit huis te komen en onder de mensen te komen en dat ze niet thuis alleen zitten. Dat is de voornaamste reden.

U zei dat ze ook kunnen werken hier zo, is dat ook betaald werken?

Wij noemen het arbeidsmatig werken en ze krijgen een vergoeding. De vergoeding is 1,20 euro. Het is voor de mensen een opstap eigenlijk om weer naar betaald werk te gaan of naar vrijwilligerswerk. Want de mensen die hier komen moeten ook stapje voor stapje terug naar de maatschappij, tenminste dat proberen we. En door dat arbeidsmatig werken kunnen ze dat ook doen, wij kunnen er rekening mee houden als ze een dag niet komen. We hebben bijvoorbeeld balie werk, keuken werk, je kunt werken in het winkeltje.

Hoe wordt de dagbesteding nu vorm gegeven?

We hebben een vast activiteitenaanbod, bijvoorbeeld op de woensdagmiddag bloemschikken op de donderdagochtend hebben we schilderen. We hebben een boekje waar het vaste aanbod in staat. En af en toe plannen we wat in zoals een karaoke of een diner. We hebben twee keer per avond ook een avonddiner, mensen kunnen hier 's avonds komen eten zodat ze niet thuis hoeven te koken. Dat vinden de mensen ook erg leuk. Verder qua activiteiten is het voornamelijk creatief maar ook educatief, we geven Nederlandse les, het is eigenlijk heel variërend.

Maandag	13:30 – 14:00 Ontspanningsoefeningen 14:00 – 15:00 Educatie (Nederlands) 14:00 – 16:00 Koffiemiddag 17:15 – 19:00 Diner
Dinsdag	11:00 – 12:30 Digitale fotografie/internet 09:00 – 16:30 Individuele trajectbegeleiding 10:00 – 12:00 Houtbewerking 10:00 – 12:00 Meeneemmaaltijd maken 13:30 – 15:15 Wandelen (onevenweken met bus) 14:00 – 16:00 Creaclub 15:00 – 16:30 Spelletjes 15:15 – 16:30 Computerbegeleiding
Woensdag	09:00 – 16:30 Individuele trajectbegeleiding 10:00 – 12:00 Nieuwsflits 14:15 – 15:00 Bloemschikken
Donderdag	09:00 – 16:30 Individuele trajectbegeleiding 13:30 – 16:00 Houtbewerking 17:30 – 20:00 Diner
Vrijdag	09:00 – 12:00 Individuele trajectbegeleiding 10:00 – 12:00 Teddyberenproject 10:00 – 13:00 Meeneemmaaltijd maken 14:00 – 16:00 “Op naar het weekend”.
<i>*De laatste vrijdag van de maand is er van 14:00 – 16:00 Bingo</i>	<i>*Iedere tweede dinsdag van de maand van 13:30 – 14:00 is er deelnemersoverleg</i>

Werken jullie vraaggericht of bedenken jullie zelf de activiteiten?

Vooraf op de vraag van de cliënt, we hebben bijvoorbeeld kaarsen maken gedaan, en op een gegeven moment waren we met zijn tweeën aan het kaarsen maken, dan stoppen we er mee en dan gaan we weer wat anders vragen wat ze willen.

Betrekken jullie de cliënten in het maken van een passend aanbod? Zo ja, hoe?

We hebben één keer in de maand deelnemersoverleg, de cliënten komen dan samen met de begeleiding erbij. Dan wordt er gevraagd wat ze leuk vinden om te doen, wat missen jullie en dan kijken we of we dat ook kunnen doen. Er wil bijvoorbeeld een meneer nu met elektra werken, dan gaan we kijken of dat mogelijk is en of er meer mensen zijn die dat leuk vinden, want we gaan het niet voor één persoon doen want dat is te duur. Het is echt op het aanbod van de mensen, wat zij leuk vinden.

Wat is de impact voor dagbesteding voor de cliënten denkt u?

Het belangrijkste is de sociale contacten, daar komen de mensen het meeste voor. Het belangrijkste is dat de mensen hun huis uit komen en hier op de dagbesteding wat komen doen, al is het maar een bakje koffie drinken. Hier krijgen de cliënten die opgenomen zijn

geweest de kans om weer terug te keren naar de maatschappij, ze kunnen hier verschillende dingen leren en nieuwe mensen leren kennen.

Hoe onderzoeken jullie de behoefte van de cliënten tav dit aanbod/dagbesteding?

Via de maandelijkse vergadering. Ze mogen natuurlijk ook altijd met vragen naar ons toekomen, maar vaak zeggen we dan ook van stel je vraag in de vergadering omdat we dan kunnen kijken of anderen het ook leuk vinden. We gaan het ook niet voor 1 iemand doen, als nou een groepje kan vinden dan gaan we dat starten. We proberen hier ook cliëntsturend erin te brengen, zodat gewoon de cliënt verantwoordelijk is voor de activiteit dat wij alleen ondersteunen. We proberen dat de cliënt verantwoordelijk is, dat zij uitzoeken hoe duur de materialen zijn, dat ze steeds meer verantwoordelijkheden krijgen zonder dat alles uitgekauwd is.

Hoe gaan de cliënten daar mee om?

Dat vinden ze vaak wel fijn, ze durven het niet helemaal alleen te doen, maar dat wij gewoon toezicht houden, op de achtergrond blijven. Dat is al genoeg eigenlijk.